

Povestea Vorbei 21

Publicație de cultură scrisă
editată conf. Legii 186/2013

Asociația oamenilor de știință și artă - ECOSTAR 21

ISSN 2285 – 6919
ISSN-L 2285 – 6919

Serie nouă INTOL PRESS • Anul XIV (XX-2006, XXXIV-1992), nr. 1 (100) - martie 2026

www.culturaarsmundi.ro

Cuprins:

• MIHAI VINEREANU Constantin LUPEANU	pag. 1
• LA MULȚI ANI... PRIETENE! M. SPORIȘ	pag. 2
• POEZII... Marinela BELU-CAPȘA	pag. 2
• O MICĂ LUMINĂ DESPRE ADEVĂRUL MOȘTENIRII BRÂNCUȘI Gheorghe STANCIU OPĂTEȘTI	pag. 3
• SUNT TRANSPARENTĂ Anastasia GOSTA	pag. 3
• NIMENI NU ESTE PROFET ÎN PATRIA SA/ADICA, MAI ALTFEL, DESPRE... VASELE COMUNICANTE Mihai SPORIȘ	pag. 3
• PAPA AGAPET AL II-LEA ȘI CARTOGRAFIA MEDIEVALĂ A DACIEI NORDULUI - DANIA, SCANDIA, ISLANDA ȘI GROENLANDA! Ionuț ȚENE	pag. 4
• SPECTACOL EXTRAORDINAR DE MUZICĂ ȘI POEZIE LA FILARMONICA DIN RÂMNICU VÂLCEA Petre CICHIRDAN	pag. 5
• LIGA SCRITORILOR ROMÂNI, FIȚIALA „GIB MIHĂESCU” VÂLCEA, LA ZATRENI Cristina NÂLBITORU	pag. 5
• POEZII Marian ILIE	pag. 6
• ODĂ LUI CONSTANTIN BRÂNCUȘI George VOICA	pag. 6
• POEZII Paulian BUICESCU	pag. 6
• RECUNOAȘTEREA ȘI PROMOVAREA VALORILOR ÎN SCRIERILE FENIEI DRIVA Mihai CĂLUGĂRIȚOIU	pag. 7
• OPERA LUI AL FLORIN ȚENE COMENTATĂ ÎN PRESA ANILOR 2025-2026 Lucica TATOMIR	pag. 7
• MIHAIL SADOVEANU „PĂCAT BOIERESC” Ligia ZAPRAȚAN-NICOLESCU	pag. 8
• ARTA ALEGERII ÎNTR-O SOCIETATE CONECTATĂ Ovidiu Criștian DINICĂ	pag. 9
• SCRITOR LA ZIAR Puiu RĂDUCAN	pag. 10
• 2026 - ANUL CONSTANTIN BRÂNCUȘI Gheorghe PANTELIMON	pag. 11
• LA „MEDALIONUL” OMULUI POLIVALENT- CULTURAL, SIMION-PETRE CICHIRDAN Paulian BUICESCU	pag. 11
• CU TIMĂ ȘI RESPECT DESPRE MAESTRUL SIMION-PETRE CICHIRDAN Mircea VASIL	pag. 12
• CRISTIAN BRĂNESCU - O DORINȚĂ CONTINUĂ, O SETE DE EXPLORARE, DE EXPRIMARE Liliana POPA	pag. 13
• ALB-ASTRUL ANITEI BELOIU Mihai MUSTĂȚEA	pag. 13
• PRIMĂRIA MUNICIPIULUI VÂLCEA Biroul de Presă	pag. 14
• „MEDALIONUL ANIVERSAR 75” LA BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ VÂLCEA Ana VASILE	pag. 14
• SUFLET ÎMPĂCAT Petre DINULICĂ	pag. 14
• „SCRISUL MĂ SALVEAZĂ DIN CONTEMPLAREA ȘINGURĂȚĂII” Ana-Maria LAZĂR	pag. 15
• EDIFICII CULTURAL-ISTORICE ROMÂNEȘTI Emil MANZUR	pag. 15
• SCULPTURA ARTISTULUI ROMÂN CONSTANTIN BRÂNCUȘI AR FI ESTIMATĂ LA UN PREȚ RE- CORD... Radu DUMITRESCU	pag. 16

TABLETA LUCON

MIHAI VINEREANU

Constantin LUPEANU

Mihai Vinereanu a fost autorul *Dicționarului Etimologic al Limbii Române*, două volume, 6100 de cuvinte, Editura Uranus din București, 2023, dicționar precedat de un mic dicționar și de lucrări științifice care schimbă cu totul înțelegerea provenienței limbii noastre și înlătură definitiv dicționarele de până acum.

Rodul muncii de o viață, folosind cele mai noi teorii de pe plan internațional privind evoluția limbilor, *Dicționarul Etimologic al Limbii Române* dovedește că fondul traco-dac al limbii române este de 72%. Numai 7.5% sunt elemente comune cu latina; 5% elemente slave; 4,5% turcești; 3,6% grecești, iar 1,6% din lexic are origini incerte.

Cu studii de specialitate în România la Iași, cu titlul de doctor în științe căpătat la București și alte studii în America la New York, Mihai Vinereanu s-a dovedit un geniu al lingvisticii. El a avut inteligența lui Hașdeu, dar nu a fost un luptător. I-a lipsit sabia lui Mihai Viteazul pentru a-și impune opera sa care va dăinui secole. A murit ignorat, ca Nicolae Densușianu, ca Vasile Pârvan, iar cei care i-au întors spatele nu au acceptat dicționarul său, pe care nici măcar nu l-au deschis, din simplul motiv că nu ignora originile românilor și originalitatea și vechimea limbii române. Sunt aceiași oameni care, din secolul al XIX-lea au scris la comandă cărți și dicționare de ponegrire. Profesorii și cercetătorii ro-mâni, lingviști, Academia, au închis brutal calea dialogului. Indiferent de meritele personale ale acestora în domeniul ling-visticii, vor pieri, ignorați la rândul lor de timpul nemilos, care este de partea genilor. Pentru că Nicolae Densușianu, Vasile Pârvan, Mihai Vinereanu au fost incontestabil genii.

Asistăm la o cale modernă de cercetare. Se demonstrează cu argumente științifice că limba română nu s-a format în urmă cu nici o mie de ani, împrumutând cuvinte de la cotoritorii romani și de la semințiile care, în valurile migrației asiatic spre Europa, s-au așezat de jur împrejurul teritoriului României (citește Daciei), fie ei slavi, unguri și huni, bulgari, sârbo-croați, greci și turci.

După dicționarele noastre, limba română mai că nu exista înainte ca Traian și oștile Imperiului Roman să atace Dacia, înainte să se așeze la granițele Daciei mai multe triburi slave venite de la răsărit, înainte să apară de la capăt de lume hunii și mai apoi ungurii și să nu mai părăsească partea de nord-vest, Câmpia Panonică. Ajungem să credem că noi, românii, nu avem strămoși. Pentru mulți, traco-dacii nu

aveau scriere, iar ei comunicau onoma-topeic, nu știau să vorbească! Cuvântul *plug* l-au luat de la bulgari, cuvântul *haină* de la sârbi, vai de ei! Cu ce arau și cum se îmbrăcau înaintea sosirii acestora în Europa? Cu toate acestea, civilizația strămoșilor daco-geți a fascinat cele mai înalte minți ale neamului românesc, Mihai Eminescu, Mihail Kogălniceanu, Bogdan Petriceicu Hasdeu, Nicolae Densușianu etc.

DLRM, *Dicționarul limbii române moderne*, editat în anul 1958 de Academia Română și Institutul de lingvistică, cu Dimitrie Macrea drept președinte, colaboratori Iorgu Iordan, Jacques Byck și câteva zeci de lingviști, cercetători, redactori ș.a.m.d., preia cele trei dicționare anterioare și în primul rând își însușește datele lui Al. Cihac din *Dictionnaire d'étymologie daco-romane*, 1870. *Dicționarul limbii române*, în două volume (1871-1875)

de August Treboniu Laurian, pe numele real Augustin Trifan, *Dicționarul universal al limbii române*, 1896, de Lazăr Șăineanu. În toate domină viziunea Cihac, care are meritul de a fi autorul primului dicționar etimologic al limbii noastre. Totuși, el afirmă că limba română nu conține nici un cuvânt de origine dacică, 20% fiind elemente latine, 40% slave, 20% turcești, 20% alte origini.

Comparați această viziune denigratoare cu adevărul dovedit prin cercetări moderne profunde- 7.5% elemente comune cu latina; 5% elemente slave; 4,5% turcești; 3,6% grecești, 1,6% din lexic cu origini incerte. Totodată, 72% fondul traco-geto-dac.

Mihai Vinereanu, 1954 – 2025, s-a născut în Vaideeni de Vâlcea, a făcut facultatea la Iași și, pasionat de lingvistică, în anul 1985 a plecat în SUA, pentru a cunoaște nivelul mondial al acestei științe a limbii.

El a urmat masteratul la City University of New York, după care a fost profesor la aceeași universitate. În toată această perioadă, a făcut cercetări în domeniul lingvisticii comparativ-istorice și și-a însușit abordarea actuală, la nivelul mondial cel mai înalt, pe principii indo-europenistice.

Alte lucrări. *Dicționarul etimologic al limbii române pe baza cercetărilor de indoeuropenistică*, 935 pagini, Editura Alcor Edimpex, București, 2008; *Rădăcini nos-tratice în limba română*, ediție bilingvă română-engleză, 193 pagini, Editura Alcor-Edimpex, București, 2010; *Adevăruri inco-mode despre limba română*, 301 pagini, Editura Uranus, 2018; *Fondul lexical principal al limbii române*, 600 pagini, Editura Uranus, 2020.

De lucrările lingvistului Mihai Vinereanu mi-a semnalat, în vara anului 2015, un profesor chinez de la Secția de Limba Română a Universității Beijing. Abia inaugurasem Institutul Cultural Român de la Beijing, când am aflat de el și de o versiune a poeziilor lui Mihai Eminescu de mare succes în SUA, realizată de Adrian Săhleanu, americanizat Adrian G. Sahlean. Mă preocupa publicarea în China a poeziilor eminesciene în traducere modernă a Secolului XXI, însă nu există traducători tineri. Studenții de la limba română nu mai sunt interesați de literatură. Oricum, româna, ca toate limbile pământului, este în prezent cea de-a doua limbă, prima fiind engleza.

CULTURA vâlceană a primit premiul Ligii
Scrivorilor Români (LSR) pe anul 2020

PETRE CICHIRDAN - PREMIUL UZPR/2016 PENTRU „REVISTELE CULTURALE ALE RÂMNICULUI” CULTURA Ars Mundi
• CULTURA vâlceană • POVESTEAL VORBII 21 • SENIORII • FORUM vâlcean

I-am scris Domnului Săhleanu la New York și i-am cerut permisiunea să tra-ducem în China după varianta sa în limba engleză. A cerut remunerare ca autor, încât întregul proiect a căzut. În anii următori, am reluat cele mai bune traduceri anterioare, într-o ediție nouă. Pe Mihai Vinereanu l-am cunoscut în 2019, la un simpozion literar la Râmnicu Vâlcea și în felul acesta am înțeles cum un savant de renume mondial este negat și ignorat. Nici acolo cei prezenți nu au arătat un real interes, nu i-au cumpărat cărțile. Specialiștii noștri nu au acceptat să se întâlnească, să dialogheze, să se confrunte, cu toate că acest savant se cuvenea să fie ales membru al Academiei. Oare nu trebuia consultat, citit, înalinte de a fi respins? Îl vor recunoaște generațiile viitoare, sunt sigur. Opera sa este nemuritoare.

Din 2023, de la apariția dicționarului Vinereanu cu șase mii de cuvinte explicate științific, cu excepția a doi-trei prieteni care au publicat în revistele de cultură articole de prezentare, dacă nu cumva greșesc, nici un lingvist român, nici un profesor universitar sau de liceu, istoric, cărturar în orice sferă a culturii nu s-a pronunțat.

Pentru că nimeni n-a studiat singurul dicționar providențial al limbii române!

Începând din 2024, imediat după editarea dicționarului, eu am publicat câteva cronici, reliefând meritele. Am propus o dezbatere la nivel național. Nu a răspuns nimeni.

Nimeni, nimeni, nimeni,
Cu atât mai bine -
Și de-atâta vreme
Nu știe de mine
Nimeni, nimeni, nimeni...

(George Bacovia, *Rar*, 1906)

Cu atât mai rău. Nimeni de acum o sută și douăzeci de ani și, desigur, de mai înainte, de totdeauna. Meteahnă a poporului român? Geniile rămân de-a pururi singure.

Îi rog din nou pe toți intelectualii care se consideră români să cumpere și să folosească acest dicționar etimologic și apoi să se pronunțe pro sau contra, să se exprime în scris, să-și publice opiniile. Chem la o dezbatere serioasă, care să antreneze toată națiunea! Sunt de acord ca această tabletă să fie preluată, dacă există chemare. Mulțumesc.

Din Valea Brazilor, 6 Martie 2026

LA MULȚI ANI... PRIETENE!

Luna aceasta a... făurarilor, nu s-a dezmințit nici acum trei sferturi de veac, adică prin 1951 într-o zi vecină ivirii altădată (prin 19 februarie, 1876!) a făurarului emblematic, demiurg planetar Constantin Brâncuși. În 21 februarie, te nașteai tu, Petre Simion, la Râmnicu Vâlcea, unde familia Cichirdan, alături de alte familii fusese adusă să rodească polenul florilor alese din prielnică pepinieră a unei lumi de interferențe culturale, atunci în pericolul unei contaminări și strămutări siberiene! Aflată la interferența culturilor imperiale în confruntare, din vecinătatea Raialei Hotinului, grădina ta de proveniență, a nordului extrem al Moldovei, va fi înnobilit spațiul Olteniei de sub munte, prin inspirata evacuare dispusă de conducerea țării, care își salva o elită de la prăpădul iminent ideologic, care va fi urmat după cel de-al doilea război mondial, dar pregnant după abolirea regimului monarhic și separarea geopolitică, cu aceea cortină de fier. Ne-am cunoscut târziu Petre!, printr-o constatare a numitorului comun, care și matematic, fără operațiuni speciale, permite adunarea. Generația noastră, cu adolescența după momentul schimbării de macaz, din 1966 (aveam 15 ani!), a fost grabnic pusă la treabă, pentru formarea intelectualității tehnice pentru cei cu orientare reală, adică cu chemare pentru fizică, matematică, chimie și care puteau fi viitori candidați pentru studii poli/tehnice- cu legile naturii, ale fenomenelor și proceselor tehnice, mai ferite de cele ale ideologiilor, unde segmentul umanist era chemat să susțină propaganda celor legiuite ca politici corecte și obligatoriu aplicabile.

Eram deja slujitorii.....„fabricii”, adică sub deviza că „la început a fost fapta !” și clasa conducătoare era cu eticheta... muncii! (deși ne-am convins mai apoi că ubicuitatea Creatorului, pe Numele lui suprem Dumnezeu, are cuvântul simultan faptei, într-o logică în care subiectul,este simultan demiurgului atot făcător!

La constatarea celor 75 de ani de viață, prietene!, bilanțul faptelor tale vădește personalitatea autentică, una remarcabilă, care își onorează numele prin faptele nu puține, pipăibile și de maximă utilitate publică. Te deosebești radical de cei cu notorietatea gonflată de formele fără fond și supraexpunerea în gargara publică, a unui mediu social, din ce în ce mai sărăcit de posibilitățile de evaluare. Darea ta de seamă asupra realizărilor, în transparență publică, te arată Omul, nu doar proactiv, inovativ, și nu doar pentru nevoile imediate așa cum au fost soluțiile invențiilor și inovațiilor. Ai un spirit... avangardist/profetic, cu mulți pași înainte anticipând evoluția tehnologică, cu noile abordări ale societății moderne cea cu explozia inteligenței artificiale! Ai anticipat rolul programării și ai făcut posibilă prelucrarea cu mașina cu programare numerică. Ai anticipat robotizarea omenescului... în abandonul de sine. Ai intuit provocările viitorului, în care foarte puțini mai înțeleg imensa cunoaștere pusă facil la dispoziție, atunci, când ai pus bazele unei comunicări publice, în

Petre Cichirdan, Ștefan Stăiculescu, Mihai Sporis - Costești, 2016

timp real, cum este revista on line culturaarsmundi.ro, site-ul video și arhiva Intol Press, cu revistele la dispoziție din ultimile două decenii, la care se adaugă toate cărțile editate la editura pe care o administrezi, cu o muncă titanică.

Omul cu chemare spre artă, cu ucenicia în sculptură în atelierul maestrului sculptor Constantin Lucaci, cu lecții de violoncel în copilărie, pictor și sculptor cu monumente expuse în spațiul public, poet și scriitor, ziarist în presa culturală a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, conducător de cenacluri, responsabil în asociațiile în care activează, este o risipire de energie și pricepere exemplară. Reporterul din tine este peste tot și dă semnalul omului, interesat de eoul celui ce știe să vadă și animat de spiritul civic, imediat cu argumentele potrivite! Despre cărțile tale îmi ști bine opinia, iar despre societatea românească în zbuciumul ei actual îmi cunoști îngrijorările, care sunt și ale tale! Acum cu prilejul aniversării făurarului, împlinit cu anii cei rodnici, să ne trăiești și să te bucuri de noi izbânzi!

M. SPORIȘ

MARINELA BELU - CAPȘA

Mai e un colț

Paradisul e fragil.
Cuvintele biblice sunt scoase la mezat,
îngerii aleargă.
Salvatori ai omenirii,
nemuritori și perfecți,
zadarnic veghează.
Pecinginea se întinde,
se tot întinde
neagră,
fierbinte
în subteranele minții,
coș de gunoi al omenirii.
Iluziile-

deziluzii la masa tocmelilor,
împărțirea nu s-a terminat.
Mai e un colț de lume
de sfârșat!

Prea mult

Anul ăsta a pierdut prea multe vieți
plecate spre alte tărâmuri
doar cu pașaportul veșniciei în buzunar
nu au avut nevoie de viză
pentru trecerea graniței
de la lumina noastră la lumina lor
s-au dus așa fără să anunțe
doar cu regretele în ochiul stins

durerea frânge inimi
lacrimile spală golurile rămase
ce vrăjitoare aduce nefericirea?
nu mai deschid facebookul

e-un loc pentru anunțuri mortuare!?

așa o fi fost programat
să ne rărim
nu mai este destul oxigen
nu mai sunt bani pentru înmormântări
au simplificat totul
o groapă
un sac negru
și un adio de la distanță

număr zilele până când vom trage cortina
peste tot răul făcut lumii...
când va fi asta?!

Doar tu, copile

Pași rătăciți pe străzile goale
speriate priviri de dincolo de mască
zâmbete ocolitoare

fiecare se ferește de fiecare
frate cu soră se-ntâlnesc cu teamă
-copii rătăciți pe potecile vieții-
înlăcrimați ochii de mamă
la suferința celor nevinovați
rezemați de stinghia gardului tații
privesc cu tăcută ură
și cu teamă
e interzis orice strănut
o tuse mai mare cheam-o salvare
unde-s vitejii de altădată
ce sângerat-au cu bărbăție
pentru libertate și frăție?
negre gânduri pe-a lumii cărare!
uscate-s crengile stejarului
secate apele cu pești de aur
copile, în palmele tale stă pământul
ce-așteaptă să-l scapi
din palmele păgânului
pe albia timpului!

O MICĂ LUMINĂ DESPRE ADEVĂRUL MOȘTENIRII BRÂNCUȘI

Gheorghe STANCIU OPĂTEȘTI

De ce trebuie să postăm doar frânturi de document? Care este scopul manipulării? Iată ce spune Doina Lemny-specialistă care a studiat și nu „răsfoit” aproape toate documentele privitoare la Brâncuși.- „E nespus de greu să faci față unor fabulații care se propagă cu o viteză uluitoare și care se potrivesc anumitor momente istorice” . Este, de fapt, o falsă dezbatere pentru că artistul român n-a lăsat nici măcar o notă de atelier, darmite un testament privind donația pe care a fi făcut-o statului român și pe care acesta ar fi refuzat-o. În schimb, există testamentul pe care Brâncuși l-a consemnat pe 12 aprilie 1956, prin care el donează statului francez atelierele sale din Impasse Ronsin”. Auziți ce scrie în donație: „Donez statului francez pentru Muzeul de Artă Modernă absolut tot ce se va găsi la momentul decesului meu în atelierele mele situate la Paris; Impasse Ronsin 11 cu excepția banilor lichizi, a titlurilor sau valorilor care s-ar putea afla și care vor reveni legatarilor mei universali”. Această donație a fost condiționată de obligația statului francez de reconstituire în localurile Muzeului Național a atelierului său care să „conțină operele mele (inclusiv Cumințenia Pământului); eboșele; soclurile; uneltele și mobilierul”. Este foarte important de precizat că statul român a achiziționat, în perioada 1950-1960, de la colecționari români lucrări ce se găsesc în Muzeele de artă din București și Craiova... Doina Lemny mai spune: „Toate fabulațiile care se vehiculează cu privire la presupusele intenții ale artistului de a

lăsa moștenire statului român, inventarul atelierului parizian sau acelea care privesc raportul lui cu compatrioții, pecizându-se că Brâncuși nu ar fi fost respectat într-o anumită perioadă istorică, nu fac decât să erodeze imaginea acestuia... Apoi, cum este de așteptat, vor apărea pagini întregi de lamentații pe tema lipsei de respect cu care este tratat artistul nostru național”. Punct, domnilor!

nr. 4/2025

Forum vâlcean 13

REFUZUL „DONAȚIEI” LUI BRÂNCUȘI, O URIAȘĂ MISTIFICARE

Valeriu BUTULESCU

M-am născut în 1953 la Preajba, sat pe-riferic al Târgu-Jiului. Când pășteam vacile pe izlaz la Roșianca, vedeam bine Coloana Infinitului. Zua de vară fiind lungă, aveam vreme să o contemplan, cu mintea mea de copil. O construcție ciudată, dreaptă și înaltă, în contrast cu casele mici și prăfuite din preajmă. În jurul ei pășteau caii costelivi ai Țiganilor din Obreja, iar băieții jucau fotbal.

Primele explicații despre monument le-am primit de la mama. Mi-a povestit că în vara lui 1937, cu puțin înainte de nunta ei, a lucrat și ea pe șantierul Coloanei. Mama și alte fete sărace din Preajba scoteau lespezi de piatră din apa Jiului. Pentru fiecare căruță încărcată și descărcată mama primea cinci lei. Pietrarii puneau lespezele în dungă, pavând cu ele un cerc, în centrul căruia, încastrat în beton, se vedea tronsonul de bază al stălpului portant. Sub ochii mirați ai mamei, pe stâlp s-au tras primele mărgelile romboedrice, mari și grele, turnate în fontă, aduse de la Petroșani în care trase de bol. Așa s-a născut Coloana...

Mama mi-a făcut și prima descriere a lui Brâncuși, așa cum l-a văzut ea, lângă schele. Un bărbat scund, dar bine legat, cu barbă gri. Gesticula energic, avea tot timpul cu el

Ioana Infinitului, profanată de tractorul lui Dej, e restaurată pe bani grei, de Farul de la Scornicești.

Problematica brâncușiană a continuat să mă fascineze. Am scris și publicat multe articole despre Brâncuși. Mai târziu, ca deputat de Hunedoara, am făcut și demersuri politice. Visam, ca și acum, readucerea osemintelor artistului la Bellu, cu funeralii naționale, așa cum tocmai se făcuse cu Titulescu. Dar, când pregăteam un proiect legislativ în acest sens, minierii din bazinul meu electoral au ocupat Parlamentul și nimeni nu a mai avut vreme de Constantin Brâncuși... (...) Am căutat febril referințe și documente despre donație. Stupoare. N-am găsit nimic. Nu există niciăieri consemnată o minimă dovadă a acestei așa-zise intenții, o mențiune, o ciornă, o însemnare, o cerere, o scrisoare, un demers, privat sau oficial. Sau măcar o mărturie a unuia din numeroșii săi prieteni. Nimic.

Încurcat, am dat telefoane pe la brâncușologi. Nimeni nu avea vreo dovadă. Cea mai convingătoare a fost doamna Sorana, fiica lui Ștefan Georgescu Gorjan (prietenu lui Brâncuși, autorul proiectului tehnic al Coloanei). Răspunsul doamnei a fost scurt: „Nu veți găsi vreo dovadă, nici în România, nici în Franța!”

Ținând cont de anvergura gigantică a „do-

spiritalui românesc. Nu intrase în structuri „ostile puterii populare”. Nu aveau ce să-i reproșeze. Și mai e un aspect esențial. Brâncuși era și un excelent negustor. Munca prea mult la operele sale pentru a le da unora degeaba. Se târguia cu cumpărătorii. Nu-i plăcea să se vândă ieftin, darmite să doneze. Cu domnișoara Peggy Guggenheim întreținea relații dintre cele mai intime. Dar când Peggy îi cumpăra sculpturi pentru muzeul ei din Philadelphia, maestrul Costache era inflexibil. Ținea de preț cu dinții.

(...) De ce trebuia să facă Brâncuși o asemenea mega-donație? Artistul își făcuse datoria față de țară. Donase Ansamblul Monumental de la Târgu Jiu. Brâncuși nu a cerut bani pentru ideile și schițele sale. Artistul s-a simțit pe deplin răsplătit de magnitudinea opereii. Sunt și alte argumente care dinamitează teoria conspiraționistă și infantilă a „refuzului”. În 1947, România semnează Tratatul de Pace de la Paris. Șeful delegației noastre este Lucrețiu Pătrășcanu, un politician cult, de școală veche, profesor universitar cu studii și doctorat în Occident. Acesta îl vizitează pe Brâncuși în atelierul său și îi spune că România vrea să cumpere câteva din lucrările sale (Pătrășcanu alesese chiar o Măiastră) pentru Muzeul de Artă din București. Brâncuși acceptă

NOTA REDACȚIEI: Ziarul nostru *Forum vâlcean* nr 4 din luna octombrie 2025 a publicat articolul dlui Valeriu Butulescu pe această temă și care întărește afirmațiile Doinei Lemny, precum și asupra altor enormități puse în circulație pe seama Coloanei fără sfârșit... Cu această ocazie ne cerem scuze față de cititorii Forumului vâlcean pentru publicarea de două ori, succesiv, din greșală a articolului dlui Valeriu Butulescu; în *Forum vâlcean* nr 3 iulie/ 2025 și *Forum vâlcean* nr 4 oct./2025...

NIMENI NU ESTE PROFET ÎN PATRIA SA/ ADICA, MAI ALTFEL, DESPRE ... VASELE COMUNICANTE

Mihai SPORIȘ

Cugetarea veche, des invocată: *nimeni nu este profet în patria sa*, are în ambiguitatea *nimeni*, cercul care cuprinde la un moment dat, fără să observe, pe omul comun, de-a împreună cu toți cei ce se rotesc în jocul lor rotund. În rotația sincronă nu poate fi observat aproapele, decât dacă ar ieși din ritm, toți fiind în cuprinderea aceleiași hore, sub același soare. Viziunea asupra altui timp, faptul de-a defini un nou orizont, presupun ieșirea din mișcare, fixația, care face din moment... *monumentul*, altfel poza, imagine imortalizată, ar fi neclară. *Nimeni*, presupune uneori faptul, că deși te-ai sustras mișcării și nu ai fost observat, cei preocupați, în regula generală a lucrului comun, nu mai observă amănuntul, ieșirea dintr-o stare, dacă aceasta nu are o evidentă diferență specifică. Aici, însă, cel mai greu lucru este să definești *patria*. Într-o patrie, impregnată în carnea noastră, adânc simțitoare, rar ne putem diferenția și de aici consecința naturală a cugetării. Patria este chip al tatălui, ca expresie a luminii pe plămada de lut, pusă pe roata olarului, să fie vas ales suflului vital. Patria este consistență de *țarină*, maică niciodată întărcată și doldora de doruri. Patria își are un soroc al brazdelor, mereu răscolite, și o rotire anume în mulțimea inelelor cu fața la soarele cu chipul orbitor. *A-l vedea pe tatăl*, cel ce ne dă chipul, *nu este cu puțință oamenilor!*

Patria noastră este una personalizată, de locul și momentul ivirii noastre sub zodii. Momentul este unicitatea clipei, când tatăl și mama binevestesc întâlnirea lor, într-un punct al cercului, ca o horă. Cetățean al patriei, ca un cerc, ești doar un punct, pe circumferința rotitoare a pământului, în jurul celui ce ne luminează chipul, cu lumina sa. Da! *Nimeni nu poate să fie profet în patria sa și să poată întrezări rotația următoare*, prins fiind în hora vie, cu brațele strâns legate. Toate privirile celor din horă sunt îndreptate spre centru! Izvorul de lumină de acolo își proiectează razele ce ne hrănesc luminile ochilor. Nu cumva noi, în jocul nostru cu zile și nopți, clipim doar atât, cât să putem înghiți, precum peștii cu branhiile lor, lumina vremii noastre? Nu o facem,

oare, așa cu aerul și apa? cu roadele pământului? Nimeni, în cercul închis, cu privirea spre interior, nu se poate observa decât pe sine, și cercul întreg, fără verigi intermediare.

Plecat din patria ta, departe, ca o ieșire din hora încă în rotire, rămâi parte a ei, încă o exprimi și o respiri, cu toate sevele tale, de fapt ale ei, teaurizate mai demult, ca niște merinde pentru alte țărâhuri. Dorul de mama, pământul lăsat sub hora semenilor, te face părtaș, din tot sufletul, la cântecul de dragoste, cu o tensiune proporțională depărtării și voinței de identificare a ceea ce ești, cu atât mai puternice, cu cât obiceiurile noului loc sunt mai deosebite. Tensiunile cele mari vădesc diferențele majore. Puterea meșteșugului și harul, pot izvedi lucrurile și acestea se vor arăta mari noutăți, uneori curiozități șocante, locului, cu o altă față specifică a trăirii oamenilor. Este, în mod natural, greu, imposibil uneori, să vezi în semenul tău, asemenea ție, pe unul, în multe privințe diferit. Credem că acesta este un motiv serios, să vedem, doar postum, în fapta unor oameni, o lucrare deosebită. Ba, se duce chiar în constatarea generală acest lucru: *despre cei plecați numai de bine!* Ieșirea din ascundere, din cercul de cuprindere, te arată operă și te propune meșter, chiar vremii tale. Prin ieșirea din comun, *nimeni* devine *cineva!* Dar, și într-o diferențiere aparentă există sorocul coasei, care retează vârfurile înflorite, ca un sindrom al patului lui Procust. Zodiile, când prielnice, când ostile, își au canoane, cânezi și voievozi, puși să păzească, ultima ordine instituită. Teribile au fost vremurile cu întoarcerea lucrurilor pe dos, veritabile cataclisme, care au răsturnat și brazii cei înalți, făcându-i să crească cu vârfurile în jos. *Toate sunt, însă, până la o vreme!* Cele ce au trecut prin iarnă, au parte de o nouă primăvară. Sub acest gând încercăm să descifrăm istoria recentă a lui Constantin Brâncuși și să atragem atenția că ni s-a lăsat duh esențial românesc, de zestre, tocmai pentru a fi adăugat trăirii noastre, necomplexate, a universalității.

Venim dinspre o zodie eretică, cea care a consacrat unei realități culturale, *principiul vaselor comunicante*. Adică o joncțiune directă între vase, le poate aduce acestora, la același nivel, esențele fluide intepestive, curgeri fortate, în formele preexistente! Poate așa se explică îngurgitarea pe ne-

mestecate, a ceea ce și se putea prescrie, fără comentarii, așa puteai reda hectare de citate și asuma, fără pricepere, teorii, pe care niciodată nu le vei fi putut înțelege. Așa vor fi gândit și cei ce credeau că se poate construi cu forța omul nou, prin constrângerile unor propagande. Se va fi putut, oare, salva vreun trup, prin transfuzia unui sânge incompatibil? Se poate, oare, adapta o grefă pe un organism bolnav, fără o pregătire prealabilă? Vasele comunică, prin mijloace mult mai subtile, uneori, chiar contrazicând, prin capilaritate și osmoză, calea lui Procust și a tuturor îndochinărilor forțate. Vasul omenesc se umpe încet, apoi prelinge și se revarsă din preaplinul său, celor ce-i doresc, fără constrângeri, acumularea. Când vasul se sparge, în regula firii cu primeniri, cele curgătoare se evaporă, se impregnează în înconjurător, spirit, al unei vieți. Conținutul vasului spart rămâne prin înțelesul opereii și dăinuie, cât suportul ideii mai poate vorbi, prin sine, și prin purtătorii săi de cuvânt.

Se apropia sorocul mării sale treceri. Brâncuși dorea să lase *patriei* sale urmele materiale, ale trecerii sale prin lume. Se va fi adresat statului român, care își schimbase de doar câțiva ani, macazul istoriei. Acarul va fi fost român, dar impiegatul era de departe și cu alt mers al trenurilor. Prin 1951, după ce ministrul culturii Constanța Crăciun (fostă țeșătoare la Tricodava!), Burah Tescovici, (alias Teoharie Georgescu, un tipograf, ajuns în tradiția clasei muncitoare-clasă conducătoare, ministru de interne), Leonte Răutu (viitor ideolog marcant al PMR), vor fi ajuns la Paris să constate valoarea gestului și își vor fi arătat lipsa de competență. (Brâncuși le-o va fi spus personal: *Statul român trebuia să trimită niște oameni competenți!*) Raportul, făcut pentru Gheorghiu Dej o arăta întreagă: *Operele lui Brâncuși sunt niște opere pe care le-ar putea face orice țăran neinstruit*. Pe colțul referatului proletcultist, apostila lui Dej, spunea totul: *Operele lui Brâncuși nu ajută cu nimic la edificarea socialismului în România. Refuzăm!* Era aici nu un refuz diplomatic, ci condamnarea la exil a unui suflet românesc incontestabil, așa cum îl vor fi descoperit, cei ce văzuseră la Paris, țăranul român, în aparența lor, *neinstruit*. Dar cum îl vor fi recunoscut, așa departe de vatra lui?

(Continuare în pag. 4)

DEBUT LITERAR

ANASTASIA

GOSTA

15 ani
elevă
Timișoara

Sunt transparentă

O lacrimă de foc,
O picătură de viață,
Legate prin scris,
Legate prin ață,
Cusute adânc,
În inima mea.
N-o pot controla,
Nu știe ce vrea.

Un foc aprins,
Un pahar încins,
Din el curg
Gândurile ce s-au stins.
Nu simt, nu văd,
Aud, dar nu suport
Plânsul, cel ce vine,
Plânsul, cel ce-i mort.

Deschid un carnet,
Dar tot ce găsesc
E lucru ascuns,
E lucru ceresc.
Inima ascultă
Tot ce are rost,
Gândurile ce sunt
Plânsul ce-a fost.

PAPA AGAPET AL II-LEA ȘI CARTOGRAFIA MEDIEVALĂ A DACIEI NORDULUI – DANIA, SCANDIA, ISLANDA ȘI GROENLANDA!

Ionuț ȚENE

Este foarte interesant să descoperi documente papale și hărți medievale, unele chiar din antichitatea târzie, care vorbesc despre Dacia Nordului, un ținut mitic sau un regat care s-a numit la fel ca Dacia din spațiul geografic carpato-danubiano-pontică al lui Dromihete, Burebista sau Decebal. Recent istoricii nu mai consideră cartea „Getica” lui Iordanes o fabulație care face confuzia dintre geți și goți, ci s-a venit cu o nouă teorie – pe care o susțin și o promovez – cu cea a difuziei, adică o sinergie și un sincretism etnico-religios dintre geto-daci și goți, în cei peste 200 de ani când germanicii au stăpânit Dacia și pe dacii liberi. Important că Iordanes, istoric din secolul VI, care era un got romanizat și trac pe jumătate, nu mai este acuzat pe nedrept că a făcut confuzia dintre geți și goți, tocmai el care trăia în mijlocul lor. De fapt, Iordanes i-a considerat pe geți și goți ca frați, datorită locuirii împreună a sute de ani. De aici a reieșit poate „confuzia”? Desigur că a existat și un motiv propagandistic al istoricului pentru ca regii vizigoți sau ostrogoți să aibă o descendență regală nobilă extrasă din marii regi daci Burebista și Decebal și pentru a putea justifica ascensiunea și stăpânirea unor popoare străine sau chiar a cuceririi Romei la sfârșitul secolului V. Oamenii nordului, vikingii trăiau în secolul X în peninsula Iutlanda, Norvegia, Suedia și o parte din Finlanda de azi, având o istorie zbuciumată și au intrat în contact cu geto-dacii de-a lungul secolelor și nu numai. Prin contactul cu Irlanda și Britania, unii vikingi, în special cei din peninsula Iutlanda au devenit creștini și au început să facă misiune creștină în Norvegia și Suedia. Opoziția vikingilor păgâni a fost violentă. Ei au ucis preoți, călugări, misionari și au ars bisericile creștine, abațiile și mănăstirile. Vikingii nu puteau suporta ca zeul Odin să fie înlocuit cu Hristos. Creștinii vikingi aparțineau în secolul X de Episcopia de Bremen-Hamburg. Vikingii se considerau originari din goți sau geți din insula Gotland din marea Baltică, ce vorbeau limba gutică (sau gotică), cu un ascendent etnic la geto-dacii din spațiul carpato-danubiano-pontic, unde circa 200 de ani goții au trăit împreună cu geții și episcopul Wulfila i-a încreștinat. Teritoriile creștinate se numeau „Dannelagen”, toponim de la Dania, care provine din etnonimul Dunărea, locația mitică a strămoșilor vikingi. În acest context se explică că papa Agapet al II-lea emite o bulă care a devenit celebră pe 27 septembrie 954 în care se vorbește de Dacia din nordul Europei, în zona vikingilor, care trăiau în peninsula Iutlanda, Norvegia și Suedia până în Islanda sau Groenlanda.

Papa Agapet al II-lea, numele lui înseamnă „cel iubit” (greacă), a emis astfel un document în limba latină care confirmă un acord de graniță inițial scris cu litere runice între Danemarca și Suedia. Bula Papei Agapet al II-lea din 27 septembrie 954 a deschis o acțiune de amploare menită să „teleporteze” simbolic și documentar Dacia, din vatra ei reală, ancestrală, în Europa nordică, fapt care a indus în eroare o întreagă istoriografie Occidentală. În documentul menționat, s-a reținut atunci o realitate istorică: danezii și suedezii, regii și supușii lor, cu adevărat se revendicau din daci și geți, din „roiurile” sedentarizate acolo din timpuri străvechi. Ulterior însă, insistența prozelistică asupra acestor „Dacii”, speculațiile operate de ordinele călugărești catolice, ostilitatea față de „schismaticii” vetrei ancestrale a Daciei originare au creat o confuzie istoriografică. (Conf.univ. G.D. Iscru, Strămoșii noștri reali. Geții, dacii, tracii, ilirii, națiune matcă din Vatra vechii Europe, Casa de Editură și Librărie „Nicolae Bălcescu”, București, 2010 și Editura „Mica Valahie”, București, 2010, pp. 159, 220-262). Papa Agapet II, la 24 septembrie 954, în bula papală numește Danemarca cu termenul Dacia, apelând astfel la un Rex Daciae. Papa, „slujitorul slujitorilor lui Dumnezeu” transmite un salut regilor și prinților din nord, în special celor din „Uppsala și Dacia”. Papa face referire la un rege suedez Sveinot „al Daciae”, pentru a confirma granițele între regatul Scando și Daciae. Atunci documentele se refereau la Scandia ca la o insulă uriașă, iar „pro-regis Daciae” erau conducătorii Daciei Nordului. Papa se referă la Scandia ca la „Insula Dana” adică a dacilor, numele provine de la Dunăre. Papa Agapet al II-lea considera Suedia de sud și peninsula Iutlanda ca „Dacia”. La mijlocul X când Harald Blåtand a anexat Norvegia la marea „Dana”, adică la insula Scandia, de fapt peninsula Scandinavia, papa a confirmat această anexare prin bula papală și a împărțit documentar-geografic teritoriul în trei părți, iar partea cea inferioară era „Dacia Nordului”, care controla de fapt Norvegia, Islanda și Groenlanda. Ofensiva creștină a dus la fuga lui Eric cel Roșu, păgân viking care nu dorea să se creștineze, prilej tocmai ca să descopere Groenlanda, astfel se explică „pământul verde” al graniței de vest a Daciei Nordului. Sudul Suediei care aparținea de Dania (Danemarca) era împărțită între „vest-goți” și „ost-goți”, la apus și est de lacul Mälaren, care fuseseră în contact cu geto-dacii în secolele III-VI. Astfel se explică istoriografic difuzia etnică geto-gotică și toponimia scandinavă. Și azi aceste toponime există în Suedia: Östergötlands și Västergötland. Bula papală recunoaște dreptul „Daciei” de a stăpâni Norvegia, unde Eric cel Roșu a pornit spre descoperirea Groenlandei. Istoriografic, documentar și mitologic Groenlanda era considerată granița de vest a Daciei Nordului. (Continuare în pag.10)

NIMENI NU ESTE PROFET...

(Urmare din pag. 3)

Pentru niște oameni angajați la altceva, putea să fie o hotărâre conformă *edificării*, dar ce ne facem cu un for academic? Înainte de a fi formulat *refuzul*, într-o reuniune de tristă aducere aminte, **Secțiunea de știința limbii, Literatură și Artă**, din cadrul Academiei R.P.R (cea *reformata*, după 1848!), se va fi pronunțat, cu toată greutatea(?!), asupra solicitării lui Constantin Brâncuși de-a dona țării, o impresionantă operă culturală. Pare de mirare, acum, că mari personalități ale României eterne, vor fi fost acoperite, în glasurile lor, în gesturile lor aproape mute, și vor fi acceptat sentința aberantă a unui Al.Toma, care îl vedea pe Brâncuși ca pe un...*reacționar și dușman al regimului*. Un poet proletcultist, pe care lumea l-a uitat deja, impunea unor nume afirmate în artele românilor, puse sub nivelul vasului comunicant, al noului regim, reprezentat, cum altfel decât instituțional?, de președintele de ședință. George Oprescu, Victor Eftimiu, Camil Petrescu, Alexandru Graur, Geo Bogza, Alexandru Rosetti, K Zambaccian, George Murnu, Iorgu Iordan, Gala Galaction, George Călinescu, Ion Jalea, vor fi subliniat favorabil, valoarea operei, decizia, însă se va lua altfel, după cum spune o constatare amară din popor: *strigoi sunt întotdeauna dintre neamuri!* Se va fi verificat acest lucru, și de data aceasta, când superficialitatea, și poate suficiența de sine, îl vor fi orbit pe Mihail Sadoveanu, **președintele secțiunii**, acesta, pronunțându-se înainte de ședința cu pricina: *...vă țineți de fleacuri? Doar suntem la Academie! Luați rușinea aiasta și aruncați-o la coș!* Pe termen scurt, vasele comunicante sunt de vină. În fața inundației, cu pericolul înecului, te lași dus... dus, în plutirea valului. Puțini și foarte rari, sunt înotătorii contra curentului și despre ei se află întotdeauna, după trecerea urgiilor! Vasele se umpleau abrupt. Drumul către infern rămânea pavat cu cele mai frumoase intenții și se vor fi găsit repede turnătorii de serviciu în... vasele comunicante. Conștiințele profunde se vor fi retras din istoria măsluită, ori se vor fi salvat departe de patrie, să o poată păstra cum fusese înainte de inundația roșie, când Dumnezeu ne mai da binețe pe ulițele satului. Vasele comunicante, ale vremurilor opresive au fost trâmbețe ale unui sistem de propagandă, cu o rețea vascularizată de arginții comanditarilor, fără de Dumnezeu, cu sinedriile cenzurilor, gata să răstignească orice spirit liber, pentru orice vorbă, sau act neconform tiparelor de expresie acceptată.

Analiza gestului donatorului, dezinteresat material, trebuie cunoscută și înțeleasă, ca un mare PROCES, și dat lumii de pretutindeni, pentru că numai geniile providențiale ale umanității au avut acest *noroc*. Refuzul de-a-ți fi primită ofranda, făcută țării tale, apoi refuzul de-a fi primit acasă, pentru a muri în pământul părinților și strămoșilor (cererea din 1955, adresată statului român pentru repatriere, îi este refuzată sculptorului!) sunt filele unui destin tragic, completate de cuvintele de la ultima spovedanie, din ziua morții (16 martie 1957): *Mor neîmpăcat sufletește că nu pot să-mi dau sufletul în țara mea și voi putezi în pământ străin, departe de ființa cea mai dragă, mama mea...* Trebuie cunoscut acest proces, așa cum au făcut înconjurul lumii procesele celebre ale lui Iov, Socrate, Iisus Hristos, Ioana d'Arc, Jan Hus, Giordano Bruno etc., pentru că arta modernă îl arată pe Constantin Brâncuși, al umanității în întregul ei. Să ne asumăm cu demnitate păcatele unor oameni, semeni de-ai noștri, aflați sub vremuri, sub vanități, să le mărturisim fără false pudori, poate ne-om mântui cumva de umilințe și de atâtea compexe de inferioritate. Da! Țara lui, pământ creștin, i-a refuzat unui fiu autentic sărutarea de pe urmă. Apoi a tăinuit, pentru a nu arunca anateme asupra unor mari personalități, amânând spovedania, dincolo de constatarea, nu a unei greșeli, ci a unui păcat mare. Să fim oare?, pe mai departe, sub vremurile potrivnice? Să așteptăm să treacă și prea lungă coadă a cometei?

A trecut apoi și trenul dinspre răsărit și românescul a început să se redescopere și prin cei negați la un moment dat. Pe vremea lui Nicolae Ceaușescu, un tânăr și îndrăzneț oltean, Constantin Zărnescu, dădea cu bobii și solicita să meargă la Paris, pe urmele celui departe de socialism, dar cu patria română întreagă, în dorul lui nemântuit, din pământul Montparnassului. Sorții aruncați, vor fi fost ca niște rune prielnice. Constantin Noica va fi citit *la timp*, studiile *foarte adânc lucrate* și îl va fi îndemnat pe tânărul iscoditor și iubitor de Brâncuși (*pe care îl admirăm deopotrivă!*) să-și continue cercetarea *...spre a putea da acea judecată de ansamblu-pe care de acum înainte, fiecare generație culturală va trebui să o rostească*. Citatele sunt extrase din scrisoarea adresată în 1981 de Constantin Noica lui Constantin Zărnescu, noi găsim-le, prin mijlocirea publicației *Vâlcea Literară*, 1994. Facem această subliniere pentru a observa ce greu își revin lucrurile în matcă. În 1994 luam act de aprecierea lui Noica făcută în 1981, inclusiv privind datoria fiecărei *generații cul-*

turale, iar în 2001, chiar în **anul** consacrat lui **Constantin Brâncuși**, mai multe instituții publice, între care, din nou Academia Română, prin liderul puterii politice în scaun: Ion Iliescu (evident liber cugetător!) ș.a., au organizat în 18-21 Mai, la București, Colocviul Internațional: **125 de ani de la nașterea lui Constantin Brâncuși**. Manifestările au avut un caracter recuperator, în multe privințe: de afirmare publică a unor lideri politici, de poziționare în noul context cultural universal a artistului, reprofilarea personalității autorului, prin renotarea operei după ultima sa citire, de către experții generației dintre milenii. Revista *Renașterea nr.3/2001* surprinde prin vocea Patriarhiei Române (vezi art. Diac.Prof.dr. Petre I. David!) stadiul atins de... *vasele comunicante*. Credem că în problemele cultural-spirituale ar trebui instituite *căile cuminecante!* Remarcăm dezbaterea în jurul lui *Brâncuși artizanul, Brâncuși artistul influențat de timp*, dar și surdina, în legătură cu *seminificația religioasă* a operei lui Brâncuși, față de care, *abia acum se vorbește deschi!* S-au remarcat în 2001 și exegeze, rămase în urma timpului, valabile pentru perioadă de dinainte de 1989, aici fiind de menționat criticul Barbu Brezeanu. Academicienii Eugen Simion, Răzvan Theodorescu, prim-ministrul Adrian Năstase, într-o consonanță a mondialismului, îl vor fi constatat pe cel sărbătorit: modern, universal, emblemă românească în lume. *Familia Artistului* îl va fi comemorat, creștinește, recunoscându-i trăirea și cinstindu-i, tot trăindu-l, memoria. Nu este departe momentul, când, dincolo de familie, noi, cei din neamul său cel mare, să-l reprimim în trăirea cea largă, după care a tânjit până în ultima clipă a vieții sale, să-l pomenim ca pe o rudă foarte apropiată. (vezi evenimentul Polovragi!) În ceea ce privește conexiunea religioasă cu istoria, în legătură cu influența timpului asupra operei, mai încolo./M. Sp.-2013

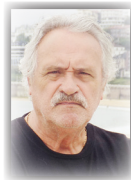
*

Obs. Erau scrise acestea după organizarea unui parastas de pomenire la Mănăstirea Polovragi, pentru Constantin Brâncuși, cu vreo 15 ani în urmă. Evenimentul fusese organizat de *oamenii de bine* din Gorj și Vâlcea, care au transformat momentul respectiv într-o tradiție. De peste un deceniu, anual, Mănăstirea Lainici organizează Parastasul dedicat lui Constantin Brâncuși, unde iubitorii sculptorului, vin din toată țara să adeverească lumii că duhul lui Brâncuși este acasă!

Martie 2026

SPECTACOL EXTRAORDINAR DE MUZICĂ ȘI POEZIE LA FILARMONICA DIN RÂMNICU VÂLCEA

Petre CICHIRDAN

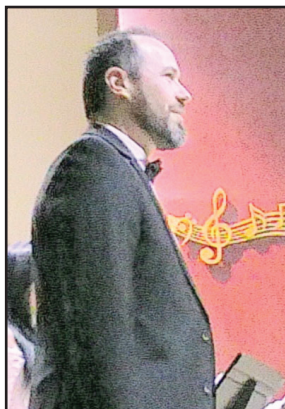
„Muzică și poezie de Dragobete”, 25 februarie 2026, Sala Lahovari, la Filarmonica din Râmnicu Vâlcea, spectacol extraordinar susținut de Corul Eufonia dirijat de Marian Stroe și presărat cu intervențiile actorului Codrin Boldea de la Teatrul Anton Pann care a lecturat texte legate de sărbătoarea Dragobetelui...În deschidere, spectatorii și melomanii Filarmonicii împreună cu invitații poetului Felix Sima au urmărit cu interes prezentarea cărții acestuia „Schițe de portret cu poezie volatilă” făcută de scriitorul Ioan St Lazăr fost director al Bibliotecii Județene, Vâlcea, care de aproape 60 de ani a fost alături de fenomenul literar vâlcean, unul mai mult decât original! A fost o inițiativă fericită a conducerii Filarmonicii vâlcene ca în această zi a Dragobetelui să insereze un moment literar în concertul dat de Corul Eufonia...Am văzut un comunicat al Radio Televiziunii Române care felicita pe toți cei care au contribuit la realizarea acestui spectacol. Desigur, corul a fost la mare înălțime, dar noi am subliniat prin titlul acestui material prezența pe cea mai înaltă treaptă a culturii vâlcene, muzica cultă, a unui scriitor local, contemporan, iubit și apreciat unanim în toate mediile artistice locale, regionale și naționale!...care s-a ținut departe de spațiul politic, un adevărat adversar, și care în spațiul vâlcean, dacă nu și mai departe, poate fi considerat un ctitor cultural, atenția sa depășind starea poetică și fiind îndreptată spre, și evidențiind, fenomene sau personalități din varii domenii...Așa bunăoară datorită cărților sale am cunoscut personalități, mari, care sunt vâlcene sau care au trecut numai prin Vâlcea și au lăsat pe aici urme care ridică faima locului...Cartea prezentată de scriitorul Ion St Lazăr este una de mare importanță pentru Râmnic, Vâlcea, fiindcă descrie forța și viața literară a poetului prin prisma scrierilor de

oriunde, publicate, despre opera sa. Dintr-un foc cunoști poetul, artistul meșteșugar nu numai de cuvinte, dar și pe cel care a scris, cel care i-a cunoscut opera, care i-a cunoscut genialitatea...Când Felix i-a livrat unei edituri un material publicistic, editorul, la orice nivel ar fi fost știa că are în mână o lucrare care nu mai trebuie verificată... Sau când el îl prezenta pe un tânăr debutant ziarului sau editurii, și ziarul și editura știa că are în față un autor care face față cerințelor. Credem la unison, toți, care am lucrat cu el, că scriitorul Felix Sima a fost la viața lui un excelent observator, un excelent secretar general de redacție! Concluzionăm că seara de la Filarmonică din 25 februarie nu numai că ne-a încântat prin melodiile și versurile dedicate Dragobetelui prin cei doi actori: Filarmonica, prin Corul Eufonia și Marian Stroe, Teatrul Anton Pann, prin Codrin Boldea, dar ne-a îmbogățit cultural prin cartea și personalitatea lui Felix Sima...

*

Prin anii 2004, 2005 am fost împreună, subsemnatul și Felix Sima, la Tîrgu Jiu, la Tabăra Internațională de Sculptură care se ținea anual în numele lui Constantin Brâncuși, între Parcul Central care adăpostește două lucrări geniale ale marelui sculptor și albia Jiului, aproape de podul de fier lîngă care în 1916 a început Primul Război Mondial; la invitația violoncelistului Mircea Suchici, violoncel 1 în cadrul Filarmonicii din Craiova, dar și în orchestra Teatrului „Elvira Godeanu” din Tg Jiu... Am vizitat la locul faptei artiști din România, Bulgaria, Japonia....În echipa românească se afla și Vlad Ciobanu un reputat sculptor care, ulterior, avea să preia celebrul atelier de sculptură, din Pangrati, care îi revenise după moartea sculptorului în granit și oțel inoxidabil, Constantin Lucaci...Ne-am apropiat de Vlad Ciobanu și Suchici ne-a prezentat acestuia. Ne-am strâns mâinile. Vlad mi-a spus: „Am auzit de dvs” iar lui Felix i-a spus: „Vă țin minte de la înmormântarea lui Nichita Stănescu!...atunci mi-ați dăruit o carte de poezii”...și a început să-i recite din ea, iată, după

22 de ani. În jurul nostru se strânseseră și ceilalți artiști. Suchici începuse să cânte la violoncel, „Hățișuri”...teribil! Japonezul și-a încălecat berbecul de marmură și-a început și el să spună poezii, în japoneză!... O zi extraordinară care nu se uită. La întoarcere, Felix mi-a propus să oprim la cotul drumului de la Tg Jiu la Râmnic, la poarta casei unde locuia și trăia de-o viață preotul Gheorghe Petre Govora! Personal am fost fascinat de prezența de spirit a acestuia și, a doua zi am venit și am rămas timp de cinci ani să-l vizitez, să-l filmez, până la 100 de ani! Asta, după ce în 1993 cu o echipă de la TV Vâlcea 1, Filmar-Regal SRL, l-am filmat și întrebat multe lucruri pe „Patriarhul” de la Drăgășani”, Dumitru Bălașa... În anul 2006 Felix mi-a povestit despre un alt cărturar, călugăr și preot și mi-a solicitat să-i facem o vizită, să mergem la Arhim. Veniamin Micle, la Mănăstirea Bistrița. După acea vizită Arhimandritul ne-a devenit senior editor la întreaga presă culturală, creată și cu ajutorul lui Felix Sima... Povestesc toate aceste lucruri ca să se înțeleagă mai bine, ce fel de om este acest poet creator de poezie sensibilă, „volatilă”, atent la tot ce este legat de viața comunității, socială și religioasă, extrem de dur cu el însuși, cu prietenii, când este cazul; dur cu arta sa că fără duritate nu se poate în arta cioplitorului în lemn și arta observației!...Felix putând sta trei, patru ore, la Muierasca sau la el acasă, la Mihăești, la mama sa și să cioplească sau să se uite și să sufere în fața scenelor pe care le-am suferit la „Casa arsă” de pe drumul care mergea și mai merge încă la Mănăstirea Frăsănei... Poetul prieten cu toată lumea bună din Râmnic și din lume! Am să închei cronică la prezentarea cărții „Schițe de portret cu poezie volatilă” care a avut loc la ora 19:00 în 25 februarie 2026 pe scena Filarmonicii Ion Dumitrescu din Râmnicu Vâlcea cu dedicația pe care Felix Sima mi-a scris-o pe prima pagină a cărții: „Domnului Petru Cichirdan cu care ne-am însoțit adesea prin cărți și pe drumuri *de la tinerețe/ pân' la bătrânețe!* F, Sima”... Așa este bătrâne...mergem înainte!

REMEMBER

LIGA SCRITORILOR ROMÂNI, FILIALA „GIB MIHĂESCU” VÂLCEA, LA ZĂTRENI

Cristina NĂLBITORU

Sâmbătă 10 august, 2024, de Ziua Comunei Zătrene din Județul Vâlcea, Liga Scriitorilor Români „Gib Mihăescu”, Vâlcea, reprezentată prin președintele Ion Nălbitoru, în parteneriat cu Primăria din Zătrene prin edilul său Constantin Lițoiu și Asociația Rusidava Culturală din Drăgășani condusă de poetul Marian Bărbăscu, au organizat un eveniment cultural de excepție în această zonă rurală de pe valea Oltețului, de un pitoresc impresionant.

Oameni de cultură din toate zonele județului s-au întâlnit la ora 15 în fața primăriei, la Monumentul Eroilor. Aici Ion Nălbitoru a prezentat edilului invitații, și invers, apoi au trecut la derularea programului stabilit. Cu toții s-au deplasat la biserica de lemn din incintă unde au fost întâmpinați de preotul Mihail Gherghina din partea parohiei din Zătrene, care le-a dat informații despre istoria acestei biserici cu hramul „Sfântul Ioan Botezătorul”, cu o vechime de 268 de ani.

Apoi a fost vizitată Cula din Zătrene, numită și „Castelul din Zătrene”, considerat singurul castel medieval din județ.

În 1754, Radu Zătreanu a construit această culă. Mult mai târziu Iancu Zătreanu o pierde la jocul de cărți împreună cu soția sa și moare ca cerșetor în Craiova. Moșia ajunge pe mâna

unui arendaș, Boicescu, la origini bulgar. Actualmente proprietarii au început renovarea castelului.

Pe tot parcursul vizitelor, domnul primar a însoțit „delegația culturală” oferind date și explicații.

Ion Nălbitoru a adus la cunoștință invitaților că în zonă, printre alți mulți haiduci, a fost unul Moldovan care a dezgropat o comoară, a cumpărat terenuri și a devenit boier.

„Caravana culturii” s-a deplasat apoi la Centrul Cultural unde scriitorii și jurnaliștii au fost surprinși de ceea ce au văzut.

Au avut bucuria și surprinderea să viziteze o frumoasă bibliotecă sătească, de o curățenie și aranjament ca „într-o farmacie”, cum au exclamat unii! Un sector al bibliotecii este rezervat autorilor din zonă. Scriitorii prezenți au făcut donații de cărți cu creațiile lor.

Apoi au fost surprinși când au văzut că în această zonă rurală există un Centru informatic!

A urmat partea cea mai interesantă, vizitarea expoziției permanente Colecția Etnografică „Sergiu Popescu”, una dintre cele mai frumoase expoziții etnografice permanente rurale din județ!

Vizitatorii au descoperit aici obiecte de ceramică și lemn, războiul de țesut, costume populare tradiționale, tablouri cu personalități ale zonei etc. (Continuare în pag. 16)

MARIAN ILIE

A apărut *Climate literare* nr. 188

Din Târgoviște, din vale
Confratele Iancu Vale
Animat de simțăminte
Omenești, și-aduse-aminte
Să ne dea o semnalare
Prin *Climate literare*
Cum că încă mai există...
Mulțumim pentru revistă!

Precum vezi, Bade Ioane
Eu rămân pe bastioane
Tot aicea, la Potlogi
Și nu treb’e să mă rogi-
Ca ispravnic devotat
Completez acest mandat
Și prin poșta virtuală
O trimit spre buchiseală
Largului cerc de confrăți
Cu-nvoială abonați
Știind că le plouă-n gură
Dup-un cocteil de lectură...

Constelații Diamantine/
Martie 2026

Acum, confrate drag, revin la tine
Cu Constelațiile diamantine
Ce-i editată-n stilul dezinvolt
În teritoriul dintre Jiu și Olt
Correspondenții-s din întreaga țară
Unii din ei chiar trăitori afară
Cat despre cititori, prin poșta mea
Revista merge și-n America
Și-n Australia și peste tot

Pe unde-ajunge poșta fără-înnot
- Și profitând de-acest prilej plăcut
Trimit la toți un confrătesc salut
Urând binețe, pace tuturor
Aviz la acest dar de Mărțișor!

CULTURA vâlceană nr. 223
ian. 2026

Când mi-a sosit... ă... Cultura vâlceană
Visam adânc c-am pescuit o mreană
La un baraj din vremurile triste
Zăgăzuit de brațe comuniste
În mult hulita lor proletcultură
S-avem curent și apă și căldură...
Și m-am trezit cuprins de toropeală
C-am și uitat de cutia poștală
Gândindu-mă ce desfătare, mie
Mi-ar fi adus, din mreană, o plachie...
Trecură zile și de-abia acum
Vecinul Gică, ce trecea pe drum
Văzu din nou revista în cutie...
Nu vă mai spun ce mare bucurie
Simții când, anunțat de el, luai
Revista din cutie, lecturai
Și îmi găsii acolo două șarje
Despre secatele acelea de baraje-
Al marii mele deznădejdi simbol
Că aștia ne lăsară-n fundul gol!
Dar ce le pasă unora din noi
Că vor și să ne bage în război;
Pușchea pe limba lor, pe simțul tont
De nu mreg ei, carne de tun, pe front!

VIDRARU

După cum am mai relatat
Lacul Vidraru-a fost secăt
Se știe care-a fost pricina
Și-a cui din cei e sus e vina...
Mai jos, în valea-aceea goală
În urbea stră-voievodală
Nu sunt probleme semnalate
La apă, electricitate

Vitejii lumii literare
Mai dau frâu liber la visare
Și-n atmosfera cumva tristă
Cu un nou număr de revistă
- Aș zice, referențială-
Ne scot pe loc din toropeală
De ne-a prins ceasul târzior
Cu ochii la televizor
Ori butonând la telefoane
După mesaje mai profane...
Deschideți linkul, accesați
- Vă veți simți recomfortați!

CURTEA DE LA ARGEȘ

Ei, scriu și eu- că doar nu dau cu pară-
De la izvor de Argeș mai în jos
O tânăra-a secăt Lacul Vidraru
Că-n el l-ar fi visat pe Făt Frumos

Ce i-ar fi fost ursit de Baba Vanda
Să fie pe vecii alesul său
Și l-a tot așteptat Diana-Anda
Ce, după nume,-ar fi de la Buzău

Necazu-i altul, ce la multi le scapă
C-aici, pe Argeș, viata e un chin
Curtea de Arges nu mai are apă
De vreun trimestru, poate mai puțin

Dar mult prea mult, de vreme ce remediu
Nu se întrezărește nicidecum-
Un timp cat să te-ntorci în Evul Mediu
Dar, fără apă, să te stingi pe drum

Și totuși chinuiții de localnici
Duc viața înainte, nu crâcnesc
Blânzi descendenți din voievozii falnici
Ce păstoriră neamul românesc

Deducem din revista de cultură
Din Curtea de la Arges, din aval
Adeverind că apa în natură
Își are circuitul său normal...

GEORGE VOICA

Odă lui Constantin Brâncuși
- la aniversarea nașterii sale -

„Rig- Veda” e-nceputul lumii, la Hobita,
c-o sută în urmă și cincizeci de ani,
când da în floare albă lămâița
și fragii se coceau în Ghetsimani...

Erau în tine „Strigăt”, „Rugăciune”,
„Poarta Sărutului” deschisă-n cer
„Pogani, Domnișoara”, o minune,
zbura-n Carpații verzi, de conifer,

căci „Pasărea Măiastră” era în „Spațiu”,
„Chip de copil” având, așa de blând,
Încât „Cocoșul” cânta cu nesațiu,
Pe turle brâncovene, roșu, stând...

Vuia în tine nordul de Oltenii;
„Masa Tăcerii” pe „Columnă” sus;
cred că Rodin avea și el vedenii,
de răstignit pe ea era Iisus...

Doar Rubliov, venind dinspre Bizanțuri,
simțea că-n suflet ai întregul neam
ce de la Decebal rămas-a-n lanțuri
și-n urletul de fiară, din Pergam...

La ani o sută și încă jumătate,
mult aș dori să te mai văd trecând
desculț spre Dintr-un Lemn ori spre Surpate
cerându-mi iar cireșe, fiind flămând!...

PAULIAN BUICESCU

Ghiocelul-Vestitor

Eu vin spre voi din alte timpuri
Când erau 4 anotimpuri;
Când între iarnă și dorita vară,
Era-climatologic-primăvară!

Și chiar de 1 Martie,
De sub zăpada-mantie
Ieșea un verde firisor,
Pe post de vesel-vestitor!

Azi, ghiocelul, iată, crește
Pe sol negru și-l albește
Metaforic clopoțind
Și mundanului șoptind:

<Eu vestitorul glaciari,
De anotimp imaginar
Ce precede iar o vară,
<Cod-roșu>-caniculară...

Acel ce mă dăruiește,
E omul ce vă lipsește!
Domnițelor, sunt <Prințisor>
Lângă doritul <Mărțișor>!

De-ți place o scriere,
Întrebi: cine-i Scriitorul?
La fel e cu <Ghiocelul>!
Vrei să-i afli Creatorul?

Ghiocelul-Mărțișor

Spre tot ce este <Primăvară>, gânduri bune-mi pleacă-n zbor:
Către domni trimit “saluturi”, iar doamnelor, un Mărțișor!
Mă doare respectuos de doamne; de “Primăvară” am un dor
Dar până ne-om vedea “de facto”, vă dau un “Tele-Mărțișor”!

De sub pământul înnegrit, din frunze verzi iese ușor
Un clopoțel al purității: “Ghiocelul-Mărțișor”!
Ce ne anunță clopoțind: că sosește “Primăvara”!
O uvertură-a “simfoniei”, care prefațează...”Vara”!

Pe revere-n plin contrast, lângă doritul “Mărțișor”,
Ghiocelul ne șoptește: <N-aș fi fără Creator>!
Eu vă urez să aveți parte: de “Primăvară”-n viața voastră
Să vă deschideți către Ceruri, sufletului o fereastră!

“Primavera” sau “Vesna”
“Le Printemps” sau “Primăvara”
Sau oricum s-ar pronunța, anunță că vine varaaa!

Am aflat ce este Postul!

Postul este nevoință: abținerea în gând și fapte
La băuturi, mâncăruri, pofte, ce ispitesc către păcate...
El trupu’ ne înfrânează, mintea-ntrepte ne-o tot urcă
Spre frumusețea DOMNULUI și Bunătatea Lui adâncă!

În timp de Post și Rugăciune, trupește mai înfrânat
Gândul se-nalță către DOMNUL, prin sufletul înaripat!
Postit-au 40 de zile: Moise, primu-n temporal,
Dar mai ales Mântuitorul, Cel peste timp, peste Astral!

Creștinul care Postește, pe Pământ, e cu IISUS!
Dar și în Împărăție, în Raiul Veșnic, Cel de Sus!
Postul este ca o armă; la fel de bine e și scut!
Față de orice ispită, sau de păcatul neștiut...

Este mijloc de-ntărire în greutăți și-n suferință
În Milostenie smerită, pentru IISUS și-a Sa Credință!
Un Post de cel puțin o zi, e cel total sau ajunarea,
Ce exclude gândul rău, băutura, și mâncarea...

Postu’ aspru-i practicat, pe la noi, de multă lume:
Pâine uscată, dar și fructe, apă, sare și legume...
În tain mic, regim vegan, în bucătării gătit
Fără ulei și fără vinuri, Postul comun, obișnuit!

Iar în Posturile Mari, când se-ntâmpl-o Sărbătoare
La ulei, vinuri și pește, Biserica dă dezlegare!
Avem de 4 ori pe an, Posturi foarte importante;
Ne spun cei ce au voință: “-Sunt ușoare! Deci se poate”!

Să nu uităm că-n zi de Miercuri, DOMNUL IISUS a fost vândut...
Iar Vineri, după Pătimire, pe Cruce fost-a omorât...
Cine postește în Credință, va fi și-n suflet sănătos,
Nu doar în viața de pe Terra, dar și în Ceruri cu CHRISTOS!

RECUNOAȘTEREA ȘI PROMOVAREA VALORILOR ÎN SCRIERILE FENIEI DRIVA

Mihai CĂLUGĂRIȚOIU

Recenta lucrare a Feniei Driva *I se Rspune Maria*, se înscrie între preocupările domniei sale de a împiedica așezarea uitării peste o seamă de oameni care au contat și contează.

Alături de lucrările anterioare: *El a fost primul, 214 de vieți și destine; 50 de femei, laureate ale Premifului Nobel; Călimănești și oameni ai săi. Oamnei de știință, artă și cultură* și altele, însumând, până acum, 27 de cărți, demonstrează preocuparea autoarei de a valoriza și operaționaliza „ceea ce rămâne”, cum frumos a spus-o Doru Moțoc.

De această data, autoarea s-a oprit asupra altor femei celebre, care, prin faptele lor, își merită locul în Panteon.

Cronologic, scriitoarea ne poartă în istorie, înainte de era creștină, începând cu mama Fecioarei Maria, cu Ana, ambele născute înainte de nașterea lui Hristos, socotit anul 1(unu) în calendarul creștin, până în zilele noastre.

Spiritual, autoarea ne prezintă atât mucenițe, sfinte sau femei care au purtat sau poartă rasa monahală, cât și mirene, în număr foarte mare.

Ocupațional, femeile prezentate acoperă o gamă foarte largă, de la profesoare, bibliotecare, interprete, pictorițe, scriitoare, balerine, artiste și așa mai departe, până la regine și împărătese ori doamne și domnițe.

Cum această carte n-a putut cuprinde toate femeile celebre, de-a lungul timpului sau din prezent, Fenia Driva s-a oprit asupra unor nume de bază și a derivatelor acestora și, în economia lucrării, le-a ordonat alfabetic.

Pentru a vă dori să citiți această carte, voi cita dedicația pe care mi-a făcut-o autoarea: „O carte despre femei pe care «musai» să o citească bărbații!”

Firească, a început prezentările cu Fecioara Maria și a continuat cu Maria Magdalena, Maria Egipteanca și alte fețe creștine care au purtat acest nume. Apoi, autoarea ne-o prezintă pe Sfânta Ana, mama Fecioarei Maria, Sfânta Muceniță Anastasia, Sfânta Muceniță Cristina, Sfânta Muceniță Ecaterina, Sfânta Împărăteasă Elena, mama Împăratului Constantin, Sfânta cuvioasă Elisabeta, Sfintele Mucenițe Eugenia, Ioana, Irina, Lucia, Marta, Paula, Raluca, Sofia și Tatiana.

Despre toate acestea, autoarea ne prezintă perioada în care au trăit, cum au ajuns la dreapta credință, cum s-au nevoit și dacă au avut de suferit pentru confesiunea îmbrățișată.

Printre femeile cu rang înalt, Fenia Driva ne povestește despre Maria de Mangop, soția lui Ștefan cel Mare, Maria de Medici, Maria Tereza, Maria Brâncoveanu, soția lui Constantin Brâncoveanu, Maria Antoaneta, regina Franței și Reginele Maria și Ana ale României ori Regina mamă Elena, Maia Sandu, președinta Republicii Moldova, regina Elisabeta a II-a a Marii Britanii sau Margareth Thatcher, Angela Merkel, prim-ministri.

Cu mari realizări în domeniul științe, laureate al Premiului Nobel, ne sunt prezentate Marie Curie și Irène Curie.

În domeniul muzicii și interpretării ei, ne sunt prezentate Maria Ciobanu, Maria Lătărețu, Maria Tănase, Maria Calas, Mariana Nicolesco, Maria Dragomiroiu, Ioana Radu, Irina Loghin, Tatiana Stepa și altele.

Tot așa, Fenia Driva ne prezintă scriitoare, pictorițe, balerine celebre, intrate, deja, în istoria culturii universale.

Aici, la putem aminti pe vâlcencele Marinela Belu-Capșa, poetă și scriitoare, pe Aurelia Rogojinaru, pictoriță,

pe Eugenia-Doina Migleczi, actor și regizor, pictorița Cristina Călinescu-Fodor, Elena Gavrilă, Elena-Ligia Rizea, scriitoare, Paula-Adriana Cozian, scriitoare, Ecaterina/Tina Popa, pictoriță, Raluca-Elena Zamfirescu, actriță, ori Constanța Badea și ascendența sa în neamul Romanovilor, și multe, multe altele care ne-au făcut și ne fac să ne simțim mândri.

Pentru a vă provoca la lectură, vă asigur că o să aflați despre balerina Maria Plișetkaia care a fost nevoită să danseze în fața lui Stalin, știind că el este ucigașul tatălui său, despre Ana Comnema, prima femeie care a scris o cronică a Imperiului Bizantin, sau despre Ana Aslan, cea care a creat primul institut de geriatrie din lume, despre Sfânta Muceniță Cristina și despre faptul că numele lui Cristos vine de la grecescul *Chriein*, ce înseamnă *a unge*, iar cel care L-a botezat, Sfântul Ioan Botezătorul, era vărul mamei sale, Fecioara Maria, despre papesa Ioana și despre modul cum se verifica bărbăția papilor în secolul IX. De asemenea, veți afla cum a fost condamnat

Ștefan Augustin Doinaș „la șase ani de detenție pentru omisiune de denunț” (p. 349) și multe alte informații noi ori care reconfirmă și ne reamintesc cele știute.

În speranța că v-am făcut curioși, împărtășesc opinia doamnei Fenia Driva: „Și noi bibliotecarii lăsăm ceva în urma noastră” (p. 401), în acord cu Nicolae Iorga care zicea că atunci ne încheiem ciclul pământean să nu ne gândim la întunericul ce ne așteaptă, ci la lumina pe care o lăsăm în urma noastră.

Fenia Driva, prin scrierile sale, este autoarea care lasă lumină printre rafturile bibliotecilor.

23-24 februarie 2026

OPERA LUI AL FLORIN ȚENE COMENTATĂ ÎN PRESA ANILOR 2025-2026

Lucica TATOMIR

Volumul „Omăgiu lui Al. Florin Țene – Opera lui Al. Florin Țene comentată în presă”, antologat de Liliana Moldovan și apărut la Editura Napoca Star (Cluj-Napoca, 2026), reprezintă un document de istorie literară recentă, situat la confluența dintre critica de receptare, documentul cultural și gestul omagial. Cartea apare cu prilejul dezvelirii bustului scriitorului la Biblioteca Municipiului Drăgășani (13 iunie 2026) și adună o serie de texte publicate în presa culturală despre activitatea literară și publicistică a lui Al. Florin Țene.

Prin structura sa, volumul se înscrie într-o tradiție a antologiilor critice dedicate unor autori contemporani, constituind nu doar un instrument de valorizare culturală, ci și o arhivă a receptării critice.

Volumul este conceput ca o antologie de articole, cronici literare și studii critice care urmăresc diverse fațete ale operei și personalității lui Al. Florin Țene. Din punct de vedere editorial, cartea este structurată în trei registre principale: Texte introductive și prefatoriale, Studii și articole critice, Evocări și mărturii culturale

Prefața semnată de Liliana Moldovan fixează cadrul interpretativ al volumului și prezintă opera scriitorului ca pe o construcție literară amplă, realizată de-a lungul a peste șase decenii de activitate. Autoarea subliniază caracterul polimorf al creației sale, care cuprinde poezie, proză, dramaturgie, critică literară și publicistică. ...

Din această perspectivă, volumul nu urmărește doar evaluarea estetică a operei, ci și evidențierea rolului cultural și instituțional al autorului.

Un segment important al lucrării îl constituie contextualizarea biografică a scriitorului. Textul preluat din Dicționarul general al literaturii române, editat de Academia Română, oferă reperele fundamentale ale formării sale intelectuale și ale carierei literare.

Sunt evidențiate: debutul literar în revista Tribuna (1959); activitatea jurnalistică și editorială; diversitatea genurilor abordate; rolul său în organizarea vieții literare.

Această perspectivă confirmă profilul unui autor cu o activitate culturală amplă, caracterizată printr-o combinație între creația literară și activismul cultural.

Una dintre contribuțiile majore ale volumului este reconstituirea imaginii critice a operei lui Al. Florin Țene în presa culturală.

Textele incluse subliniază câteva direcții interpretative dominante: Criticii insistă asupra capacității autorului de a aborda simultan mai multe forme de expresie literară: poezie, roman, eseu, dramaturgie și critică literară. Această diversitate este percepută ca un element definitoriu al profilului său intelectual.

Mai multe studii evidențiază caracterul etic al scrisului lui Țene, orientat spre problema-

tica memoriei culturale, a identității naționale și a responsabilității intelectuale.

Un aspect recurent în articolele antologate este preocuparea autorului pentru recuperarea unor figuri literare din patrimoniul cultural românesc. Romanele biografice dedicate unor scriitori precum Alexandru Macedonski sau Gib Mihăescu sunt interpretate ca forme de istorie literară narativă.

Volumul include și analize ale unor lucrări de critică și eseistică, precum „Aventura prin dicțiunea ideilor”, unde autorul își expune concepția despre critică, interpretare și funcția ideii în literatură.

Potrivit comentariilor critice, această lucrare reflectă: o orientare hermeneutică a interpretării literare; un eclectism metodologic (psihanaliză, istorie literară, critică axiologică); o viziune personalistă asupra actului critic.

Critica este definită ca „viața retrăită a operei”, idee care apropie perspectiva autorului de fenomenologia lecturii și de estetica receptării.

Dimensiunea culturală și memorială

Volumul are și o puternică dimensiune evocatoare. Numeroase texte subliniază rolul lui Al. Florin Țene ca: organizator al vieții literare; promotor al culturii române; mentor al unor generații de autori.

De asemenea, sunt evidențiate inițiativele sale culturale, precum fondarea Ligii Scriitorilor Români și implicarea în instituționalizarea Zilei Limbii Române.

Prin aceste mărturii, antologia depășește cadrul criticii literare propriu-zise și devine un document de sociologie culturală, reflectând rețeaua relațiilor literare din spațiul românesc contemporan.

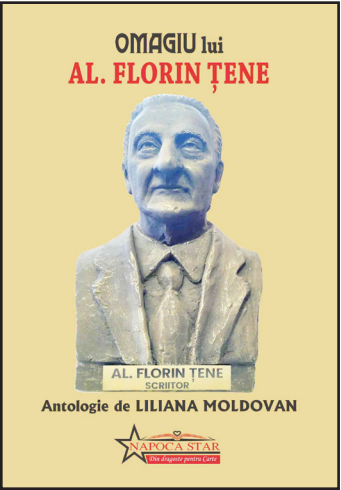
Importanța volumului realizat de Liliana Moldovan rezidă în mai multe aspecte: Documentarea receptării critice a operei lui Al. Florin Țene. Conservarea unor articole dispersate în presa culturală. Configurarea unui portret intelectual polifonic, rezultat din multiple perspective critice.

Prin această structură, volumul funcționează ca un dosar de receptare literară, util atât cercetătorilor, cât și cititorilor interesați de literatura română contemporană.

Antologia realizată de Liliana Moldovan se înscrie în categoria lucrărilor care contribuie la fixarea în memoria culturală a unor personalități literare contemporane.

Cartea nu este doar un gest omagial, ci și un instrument critic care permite reconstituirea modului în care opera lui Al. Florin Țene a fost percepută și interpretată în spațiul publicistic.

Prin caracterul său documentar și prin diversitatea perspectivelor critice reunite, volumul constituie o contribuție semnificativă la studiul literaturii române contemporane și la înțelegerea mecanismelor de receptare culturală.

MIHAIL SADOVEANU „PĂCAT BOIERESC”

Ligia ZAPRAȚAN - NICOLESCU

27 Ianuarie 2025. Ajung în București seara târziu, în noua mea casă care mă primește cu căldura unei locuințe unde cea mai importantă cameră este rezervată, ocupată de bibliotecă. Tot spațiul este plin de o bunăvoință aproape maternă care-mi face bine. Am aproape fizic senzația unei protecții părintești pe care n-am mai cunoscut-o până acum și care mă învelește blând și ferm izolându-mă de spaimele din Vaideeni.

Nu accept liniștea care-mi trage gândurile din nou către „acolo” și dau drumul televizorului căutând un canal românesc și nimeresc peste TV 1, cred. Un personaj cunoscut anunță că astăzi este ziua marelui actor Florin Piersic, că împlinește 90 de ani și, că va urma un spectacol surpriză. Rând pe rând, mari protagoniști ai scenei aduc „la rampă” fragmente din spectacole în care au avut bucuria să joace alături de Maestru. Domnia sa domnul Piersic însuși recită, cântă, cântă la pian...O memorie colosală...la 90 de ani și după un episod dramatic în care cumplita infecție era pe punctul de a-l învinge...Ce memorie...Vorbind despre primul său rol, povestește cum a „făcut” personajul „Niculiță” din schița lui Sadoveanu, Păcat Boieresc. Încerc să-mi aduc aminte. Pe moment nu reușesc dar efortul pe care-l fac scufundându-mă în scotocirea sfintelor amintiri ale scrisurilor lui Sadoveanu îmi oferă bucuria recunoașterii textului căutat. Și asta îmi face bine.

Mă duc direct în raftul în care lăsasem acum vreo douăzeci de ani cărți vechi scrise de Mihail Sadoveanu. Două cărți format mic și foarte mic, cărți editate pentru culturalizare populară după cum declară editurile. „Umiliții mei prieteni”, una și „Mormântul unui copil” a doua. În ultima din ele, mi-amintesc prima nuvelă : Păcat Boieresc....

Scot cartea din vechiul raft, o prind între palme cu duioșia unei revederi după zeci de ani și mă așez comod în fotoliu cu intenția de a o reciti, dar mă trezesc închizând ochii și gândind la Sadoveanu, cel care moldovean fiind mi-a descuiat inima și poarta regatului vorbelor, mie, unui copil de zece-unsprezece ani și iată-mă amintindu-mi-l... gândindu-l...

Da...Sadoveanu...Era un obsedat- pasionat, de „apă”, de „aer”, de „munte”, de „iubire”, de „vânătoare”, de „istorie”, de „oameni”... Le-a povestit pe toate. Era un imens... era o viață...era istorie...era ...

...Era obsedat de apele adânci, de apele nămolose, negre, negre ca păcatul, fără valuri, cu unduiri uleioase și solzurii ce nu se lăsau despicate de vâslele care le pătrundeau întunericul, încercând a le forfoti. Apele morților! Încercând a înțelege clipa prin care te strecurai în viața bălții, vedeai lămurit cum tăietura vâslei era în aceeași clipă urmată de o cuprindere, de o absorbire rapidă și lascivă a lemnului de către apă. Simțai că nu-l voia. Dar neputându-se împotrivi, apa îl împresura tăcută, implacabilă și oarecum amenințătoare. Cealaltă mișcare de eliberare era și ea tot atât de tăcută. Urmăreai, fără să vrei vâsla în mișcarea aceasta de „sus-jos”, petrecută în liniște absolută și uneori te trezeai hipnotizat, timis transfigurat către o altă realitate, o altă lume nonumană, a Bălții...care te chema, te ademenea și-n care, nu puțini, ca Ofelia au pășit...Apele morților...

Apele negre ale lezerului din brațul Borcii le găsește Niculiță căutând un mod de a-și pierde vremea la vânătoare. Niculiță, fiul boierului, se află încă necopt la focul dragostei la cei douăzeci și doi de ani ai săi. La lezer va afla el cea dintâi iubire și tot acolo, din aceeași pricină, fusese gata-gata să și piară de cumplită răzbunare.

Între conacul familiei și lezer, Niculiță așterne zi de zi sub copitele calului său întinderi pe care numai Sadoveanu putea să le înșiruie în vorbe: „ars de soare vara, bătut de vânturi iarna, pustiu și trist, fără zare, fără râuri, fără răcoarea florilor și a pădurilor, nemărginire dreaptă,-acol se aude, iarna, suflarea crivățului viforos într-un pustiu fără sfârșit, pe o mărginire de zăpadă, sub care zac, triste și rare, sate zvârlite în întindere...” Bărăganul.

„Nemărginita câmpie plină de pâine” tăiată în lung și în lat de trapul care nu de puține ori ajungea galop nebun, nu reușește să potolească arderea din sufletul boierului cel

tânăr. O lungă așteptare stearpă, ca o tainică uvertură a furtunii ce avea să izbucnească, se îngemănează cu o plictiseală ce-l făcea să se întrebe de ce mai trăiește. Și tensiunea crește tăcută și amenințătoare. Iar Sadoveanu, când credea că nu se mai poate, când alături de tânărul boier crezi că vei muri de așteptare și plictis, aruncă în scenă la cel mai tensionat moment al scriptului soluția, taina și ideea, firul roșu de foc al acțiunii: lezerul!

-În Baltă, la lezer, la vânătoare!!!Îi spune logofătul Dragomir. Duceți-vă acolo boierule.

Atunci, ca și când ar fi fost o poruncă venită din străfundurile timpurilor, tânărul boier își pecetluiește soarta: „Să știi că mă duc acolo la vânat...”

Ca și când nuvela ar fi o piesă de teatru, (chiar este într-un fel), acțiunea trece pe negândite în actul doi. Intră în scenă, pentru a fi cunoscută de boiernaș, balta și nea Mărin pușcașul, cel care avea să-l conducă pe Niculiță către locurile ascunse, locuri forfotind de vânat, dar și către deznodământul dramatic al acțiunii.

„Scund, lat tare în spete, cu obrazul uscat, înegrit de o barbă rară, zbârlită”, nea Mărin ținea pușca cu, „o mână neagră, cu degetele lungi, osoase, nodoroase.” Această mână ajunge să-l înspăimânte pe tânărul Nicolită atât de mult încât mereu se oprește cu ochii la ea, iar autorul repetă mereu exercițiul descrierii mâinii acelea înspăimântătoare cu aceeași obsedantă minuțiozitate ca în descrierea apei negre îngemănând ideile și sădindu-le în spaimele boierului și al nostru.

Luntrea lui alunecă tăcută pe tăieturi în stufărișuri așteptând zborurile scurte ale vânatului. Furișat se strecoară pe sub sălcii bătrâne, scorburoase ce se plecau mute peste oglinda apei uleioase, neagră ca un păcat. Descrierea cu minuțiozitate a spațiului în care domnea nea Mărin, insistență prin amănunțimea detaliilor devine obsedantă, ca un leit-motiv: „stufăriș cu panașuri roșcate care făceau un dans dute-vino după cum bătea vântul. Ici-colo se ridicau din adâncuri smocuri de papură care apoi pluteau tăcute, sugerând un adânc și el putred, mort.

Drumurile celor doi se petreceau în tăcere. Degeaba încercase Niculiță să-l îndrepte pe vâslaș spre destăinuirea durerii care-i încovoiasse viața. Nea Mărin o ținea una și bună: „pe mine m-a sărăcit boierul ăl de-a murit, și ăsta care-a venit m-a afundat și mai rău în necaz...Am rămas numai cu casa, atât, -și cu pușca.” și atât. „Amărăciunile-i săpaseră brazde pe față și-i secătuiseră izvorul vorbirii.”

Atât de mare îi era durerea și înverșunarea încât boierului cel tânăr nu-i mai rămăsese loc nici măcar pentru o vorbă de mângâiere. Și-atunci, pe tăcute, când dinspre sat zgomotele serii pline de mugete și cântec de talângi începeau să adoarmă, luntrea vânatului împinsă de lopețile mânuite de noduroasele mâini ale sale, îl purta pe Niculiță pe cărările tăiate în apa neagră că păcatul, spre locuri tainice de unde se ridicau sfârâind din aripi rațe, găște, lișițe. Obsedat de tristețea înneacă în muțenie a vânatului, Niculiță cerca o punte:

„-Ai dus-o rău cu proprietarul cel bătrân, cel ce-a murit?...”

Răspunsul venea mereu același, fără a desluși alta decât „am răbdat...am răbdat...Dar acum o să mai pot răbda cu ăst nou? Și întreba cu ochii, zicând mai departe Din pricina ălui bătrân mi s-a dus în pulbere ce brumă am agonisit, și din pricina lui nevasta a intrat în pământ.”

Nu putuse desluși boierul cel tânăr nimic din vorba ruptă a vânatului. Nici Sandu, crâșmarul nu-i lăsase loc de deslușire, că ori nu știa, ori nu putea zice, dar de fiecare dată se strecura printre întrebări uitând a răspunde ceva, dar asta căpăta din ce în ce mai puțină importanță pentru că patima vânătorii și a vânatului bălții îl robise pe tânăr. Și începură să treacă zilele una după alta, în goana calului și-n alunecatul misterios al luntrii și din vorbă în vorbă mai desluși câte ceva despre durerea omului îngemănată de atunci cu patima vânatului care-i intrase în sânge odată cu miazmele, cu frigurile și cu duhurile bălții. Mai pricepu Niculiță că în tinerețea din care venea durerea omului, în acea durere era vorba și de nevasta omului care murise atunci: „așa, s-a dus, numai de foc și de amar”.

Treceau zile după zile, nopți după nopți și dialogurile monosilabice dintre cei doi despre taina vânatului, se

rezumau la aceleași propoziții. Și totuși, boierul deslușea că nea Mărin îl vedea și pe el tot un ciocoi, iar privirea lui apoasă îl ajungea, îl străpungea cu aceeași gheață sângerie cu care-și privea vânatul. Toată ființa lui era plină de neîncredere și realizai imediat că oricât se stăpânea, ieșea mereu din tenebrele sufletului său ceva tăios, ceva înspăimântător. Si atunci, nu știa de ce, Niculiță scăpa îngrozit ochii către nodurile mâinilor care strângeau pușca.

Începe actul trei și ultimul. În încercarea lui de a-l com-pătimi și de a-i mulțumi pentru bucuriile pe care i le oferise, boierul Niculiță îi strecoară vânatului în palmă doi bani de cinci lei. Ochii rotunzi ca de pasăre ai vânatului sticliră de bucurie și o efuziune de mulțumire și de recunoștință răzbi către tânăr ridicându-i o ofertă: „Știi ce boierule Niculiță? Dumneata n-ai venit niciodată la baltă dimineața...Aoleu! Maică-măculiță, dimineața să vezi frumusețe...Ai vreme dimineața?” Și se înțeleg să pornească vânătoare a doua zi în viul nopții.

A doua zi, pe vreme închisă, Niculiță porni încă în noapte plină de acasă și ajunse la iaz pe o ploaie deasă, Nu-l găsi pe vânat și-l căută acasă la el. Acolo se întâlni cu soarta sa, juruită de Dumnezeu, căci altfel nu se putea, după cum se va vedea.

Strigă de câteva ori simțind suflet de om dincolo de ușă. După o vreme, un glas firav îi dădu de știre că „taica nu-i acasă”. Glasul apărea dintr-o arătare de fată de vreo douăzeci de ani ce apăruse din înuneric, și care cu gazornița în mână cerca să vadă cine-i cel ce-i dăduse întrebare. Scormoni Niculiță iute prin amintirile proaspete ale celor nou cunoscuți aici și n-o găsi. Alese atunci că trebuie să fie fica vânatului, o copilă despre a cărei existență mai mult o ghicise în puținele frânturi de vorbă ale neicăi Marin și în „flacăra gălbuie descoperi o față curată, oacheșă, sprâncenată,cu doi ochi minunați care acum îmi zâmbeau.” Simți atunci tânărul boier o străbateră înfiorată și stranie pe care n-o mai aflase el niciodată nici în mintea sa, nici în inimă și mai ales nici în moleșeala aceea ciudată ce-i tăia respirația urcându-se dinnăuntru lui, de undeva din adâncurile de jos ale ființei sale care acum se zbătea în capcana firii din care nimeni, niciodată n-a scăpat. „Ceva cald îmi umplu coșul pieptului, apoi căldura mi se sui în obraji și în ochi.”

Puhoi de vorbe se îngrămădea în mintea și-n vorbele sale. Știu pe neștiute că era Dragostea. Dragostea aceea pe care toate tinerețile din lume o caută după ce mijește puful și o așteaptă gemând noaptea în așternuturile fierbinți de așteptare nețărnută și neașteptată. Se hotără după ce și ochii începură să-i ardă în cap.

„L-am așteptat, zise.

-Nu-i acasă..s-adus după niște coșuri...

-Uite, las calul nițel afară și eu intru să mă mai zbicesc de ploaie.”

Intră prin locul pe care i-l lăsase ea ca să intre și flăcările rugului dragostei izbucniră în amândoi ca o explozie. Timid, o prinse cu o mână de mijloc, ea se zbătu împingându-l, mai nu voi, mai se lăsă, o cuprinse și cu a doua și brațul care i se împotrivi se slăbi, se muie și fața care se tot ferise de sărutul boierului se opri și „brusc îi simții buzele într-o arsură de foc,iute, pe când ochii li se aprinseră într-o vâpaie neagră.”

Acesta fusese începutul care era așteptat de amândoi, așa că a fost de la sine înțeles că boierul trebuie să revină, că fata, Chiva, avea să-l aștepte cu orice risc. Și ziua aceea care se născuse odată cu dragostea lor, se înălța din baltă ca orișicare zi, de mii de ani, și ploaia curgea din cer așa cum a curs de fiecare dată din același cer, și apa păpuriiului cu mărunțiș de lintiță trimetea un răsuflet bulbucant din adâncuri care urca spre suprafață în bășici mari, rotunde ca ouăle de țestoasă și care, ajungând sus se spărgeau surd cu un miros dulceag de mortăciune. Numai ei, cei doi care fără voia lor deveniseră Adam și Eva, numai ei se treziseră alții și urcau acum ca orbii pe un drum nou, sfâșietor de frumos și primejdios.

Undeva rămăsese atârnată spaima Chivei: „Mă ucide taica când o afla că ți-am dat drumu-n casă...”Dar curajul nebuniei n-are margini, iar dragostea aceea oarbă și surdă era o nebunie, și nu de puține ori în culcușul fraged de frunzișuri pe care-l încropiseră în păpurii, ea se îmbărbăta: „Taica poate să și afle tot...parcă nu mă mai tem de nimic, eu o să-i spun atunci că altfel nu se putea...Când atunci?

Întrebă Niculiță...Atunci când o descoperi...Mi-e frică tare, dar atunci poate n-o să mă mai tem...”Și așa află boierul cel tânăr pricina tristeții vânătorului, tăinuitul păcat al muierii lui neica Marin cu boierul cel bătrân, pe vremuri, când Chiva era doar o copilă. Află și plata păcatului sub ochii copilului: „Și pe maica a zdrobit-o cu călcâiul cizmei... și răcneam și eu, parcă voia să mă ucidă și pe mine, așa era de mânios...Dar pe maica n-a ucis-o atunci. A murit ea mai târziu de inimă rea...”

Se isca neliniște în cuibul lor, dar numai pentru o clipă, căci acum pricepea el întunericul din suflul pușcașului. Numai că greșeala tineretii lui, tânărul boier o vedea „nelămurită încă, nu putea să o înțeleagă iar cumplitele lucruri neguroase de demult ieșeau din mormântul trecutului” și așa, greșeala nu era a lui.

Chiva se cutremura uneori: „Maica a păcătuț cu stăpânul cel vechi al moșiei...Acuma parcă asta-i un blestem!...” și-apoi râdea: „Lasă, Niculiță, nu-i nimic, poate n-o să mai afle nimeni!”

În drum spre casă, în tropotul mărunț al calului nu se putea opri să nu se gândească la cei doi duși pe ceea lume : „A fost atunci, demult, o dragoste care poate semăna cu a mea și boierul a zdrobit două vieți fără remușcare, fără să-și dea seama poate. Și acum, poate zdrobesc și eu o viață, viața fetei lui Marin, care poate chiar era fata celorlalți doi ce nu mai erau...”

Totuși, așa e viața. Deși apăreau din ce în ce mai des și mai de neânțeles semne, sentimente, frici și curajuri ne-bunești, deși, cum se zice: ochi ai și nu vezi, urechi ai și nu auzi, cap ai și nu gândești, el niciodată nu-și putea închipui un sfârșit al dragostei lor, a dragostei lui. Nu stăruise încă niciodată în minte cuvântul „despărțire”. Cum adică? NU! Nu se putea. Măcar nu încă. Prea era frumos. „Fiecare clipă se întorcea cu fericirea ei nețărnută, făgăduind un viitor care trebuia să curgă fără sfârșit, după cum fără sfârșit își închipuiau flacăra tineretii mele”...Peste toate apărea dintr-o dată fața amărâtă aspră și amenințătoare a vânătorului. Și Niculiță, în legănatul mers al calului dădea prin fața ochilor cu mâna în care nu stăteau dârlogii calului, alungând gândurile rele ca pe muște.

Toată vara înflori dragostea tânărului boier, alătura de dragostea fetei vânătorului. La început nepricepută iar mai apoi coaptă, se desfăcea iubirea lor ca un ritual dulce și aromitor al unor copii ai stufărișului bălții care le ocrotea culcușul. „Chiva mă aștepta în rochița-i de stambă...cu ochii adânci lucind. Cum mă alăturam de dansa, zâmbetul îi lumina toată fața, și întindea către mine amândouă mâinile cu palmele întoarse, ca spre apărare...”

Adormiseră toate grijile toate spaimetele, legănate în fiecare zi de tropotul mărunț al calului spre ascunzișul lor și mai apoi de legănarea fără conțnere a pământufurilor de stuf și papură care protegiau culcușul iubirii lor vinovate: „Nimeni nu bănuia nimic, veneam înainte de revărsarea zorilor pe furiș, ca un hoț. Ocolem de departe satul, legam calul la marginea stufărișului și, cu inima bătând, ca-ntotdeauna, mă îndreptam către ascunzișul cunoscut”.

Până-ntr-o zi când toate-n juru-i începură a da semne de neliniște, de primejdie. Într-un târziu, crâșmarul reuși să-i deslușească întâmplarea despre care se vorbea, cum că un sătean, noaptea trecută l-ar fi văzut călare în acea pustietate a satului, pe drumul care ducea spre lezer. Dar ce să facă el în celălalt capăt al satului noaptea? La lezer, noaptea, fără luntre și fără Marin vânătorul ? Nu se putea! Dar oamenii și mai ales neica Marin îl tot descoseau pe acel rumân să spuie și cum și când, și mai ales precis unde văzuse ce văzuse, că era noapte doar...În urmă l-au lăsat în pace că nu se putea să fie adevărat. Fusesse o vedenie de departe, poate un vis, o nălucă, ori poate o părere...nu fusesse boierul Niculiță.

Încălecă și porni spre casă ignorând insistentele întrebări ale crâșmarului. Drumul prin stepa Bărăganului n-a mai fost ca celelalte. „O mulțime de gânduri felurite care nu putură să-i aducă nici o hotărâre, nici să-mi oprecă drumul de-a doua zi, noaptea spre lezer.”

Dar a doua zi nu luă nici o hotărâre așa că o găsi pe Chiva „așteptădu-l ca întotdeauna, cu ochii săi mari, lucitori, caldă, înfiorată, gemând de durere când o străgea în brațe”. Așa i se risipi și bruma de neliniște ce i se cuibărise în inimă.

A treia zi însă se întâmplară lucruri. Calul începu a ciuli urechile, i se păru că aude voci surde prin stufăriș. Chiva apărdu din zidul întunericului de stuf, îl cuprinse în brațe și-l sărută fierbinte, ca o arsură, ca sărutul fetei din prima zi. Îl opri să meargă mai departe. „Ce s-a întâmplat, Chivo? Nu știu..Taica...”

Tăcuse toată ziua tată-său, urmărind-o cu ochi dușmănoși, îi căută pricină și-o plesni peste față. Apoi o izbi cu pumnul în piept și-o trânti pe dușumea. Crezu Chiva că poate a aflat ceva. Ce să afle, zise tânărul. Ce putea să afle, încercă Niculiță s-o liniștească, dar spaima fetei aducea printre lacrimi imagini din trecut: „Ah, dacă află, dacă află... atunci mă zdrobește și pe mine cu cizma, ca pe maica... Dacă află mă ucide, mă aruncă în lezer, Niculiță...”Plecă într-un vârtej de lacrimi după ce-l sărută de două ori pe ochi, lăsându-l cu întrebarea, ca un cui înroșit în inimă: „Bănuiește ceva, a aflat?”

Ziua trecu pe nesimțite. Niculiță la crâsmă cerceta lumea din ochi în încercarea de a afla „dacă se aflase” ceva. Nu simți nimic. Se liniștea singur convingându-se că nu era nici o bănuială și cu convingerea asta merse la luntre și la vânător. Îl cercetă și pe el din ochi dar, cum niciodată nu-l putu înțelegere, nici acum nu-l putu citi pe om. Porniră și luntrea începu, ca de atâtea ori, să taie apa neagră ca păcatul. Vânătorul sta cu spatele, așa că tânărul boier nu-i putea vedea fața. Ceru să se oprească undeva, între sălcii și vânătorul opri brusc luntrea mai încolo, înțepenind-o în stuf. Oprește, coboară cu pușca în mână rezemată pe umăr, coboară și Niculiță și deodată recunoaște locul. Era locul întâlnirilor lui cu Chiva!

-„Ai înțeles acum? Zice a întrebare vânătorul, apropiindu-se amenințător de Niculiță. De ce mi-ai înșelat copila? Arde cu ochii săi de pasăre de pradă trupul boierului pe care-l învelește ca un șarpe cu privirile . Mânia din

vorbele vânătorului nu poate avea alt sfârșit decât moartea boierului.

-„Ce-ai făcut cu Chiva, unde-i?
-Unde-i? Ce-am făcut eu cu ea? Ce-am făcut? Da tu ce-ai făcut? Boerule, ciocoiule! Și tu, mă, ai făcut ca celălalt....El mi-a rușinat muierea, m-a sărăcit, m-a prigonit...Și-acuma cicoiul iar se arată. Câine! Spune, de ce mi-ai rușinat copila? De ce ai ucis-o, de ce m-ai otrăvit?”

Niculiță nu mai judecă. Nu mai poate . Înțepenește așa cum era când coborâse din barcă, cu pușca în dreapta ridicată pe umăr și cu stânga atârându-i pe lângă corp. Devine inert ca o stană de piatră. Nici nu mai respiră, nici nu mai mișcă. Simte doar. Toată ființa lui se transformă instantaneu într-un fel de voință imensă ce așează piesele jocului altfel decum le vede mintea și mintea caută scăparea. Vede cu ochii minții ura strunită în țăran de zeci de ani, o ură ucigătoare, arzătoare, ura unui întreg neam de oameni umiliți de boieri și fără puterea de a riposta. Simte că pentru cele două lumi, Umiliții și Umilitorii a venit clipa socotelilor, că el o să plătească pentru toate păcatele celor de dinaintea lui, păcatul lui, al boierului bătrân și a celorlalți boieri care în vechime își cereau dreptul „primei nopți”, păcatul lui și toate celelalte păcate boierești câte or mai fi fost făcute în toți anii din urmă.

Vede cum mâinile noduroase ale vânătorului, mâinile care-l hipnotizaseră până atunci, mâinile groase și încârligate la încheieturile degetelor, se ridică încet către gâtul său. Stie că trebuie să facă ceva, dar e împietrit. Știe și ce trebuie să facă și repetă în minte mișcările: trage cocoșele pustii, pleacă țeava și trage. Dar doar în minte face asta, iar mâinile lui Mărin care se întindeau ca un rânjet spre el, mâinile acelea devin uriașe și sunt aproape pe gâtul lui, au ajuns chiar pe gâtul lui. Atunci aude, sau i se pare că aude glasul stins al Chivei strigându-l: Niculiță! O vede cu ochii minții undeva sub apa norioasă, neagră ca păcatul, o vede cum stă sub apă culcată pe spate, cu mâinile întinse, risipite ca brațele unei cruci. Aude sau i se pare că aude iar strigătul de dincolo, din moarte al fetei: Niculiță! Simți degetele de gheață ale lui Mărin deja învelindu-i gâtul într-o strânsoare de moarte și fu sfredelit de privirea lui de pasăre de pradă. Și-atunci, zvâcni, ca și când Chiva l-ar fi zgâlțâit, și într-o tresărire de viață nebănuită trase cocoșele și pleacă țeava, încârligându-si degetul pe trăgaciul puștii înainte de a cădea jos. În timp ce balta se zgudui de tunetul împușcături.

Când se trezi din leșinul ca de moarte, stelele pe cer licăreau a vreme bună. Le privi mirat ca și când le vedea prima dată. Alătura, tot cu fața-n sus, cu ochii deschiși ca și-ai săi către stele, odihnea mortul...

După ce termini de citit, de pătruns și de ieșit dintr-o astfel de povestire, nu poți multă vreme să te miști, necum să mai scoți și o vorbă. Stăruie, uite însă, ca la mine, peste ani, peste zeci de ani o întrebare: de fapt, în această novelă cine este personajul „cel bun” și cine este „cel rău”? Nu prea poți răspunde și atunci pleci capul și oftezi zicând înțelept: -Doamne, ce ți-e și cu viața asta!!!

BUCUREȘTI / 26.02.2026

ARTA ALEGERII ÎNTR-O SOCIETATE CONECTATĂ

Ovidiu Cristian DINICĂ

Fiecare alegere pe care o facem modelează viața noastră și a celor din jur. Într-o societate interconectată, unde informația circula rapid și opiniile se confruntă în spațiul public, comunicarea joacă un rol esențial în procesul decizional. O alegere înțeleaptă nu este doar rezultatul unei analize personale, ci și al unui dialog clar și echilibrat cu ceilalți.Înainte de a lua o hotărâre, avem nevoie de date relevante, de perspective diverse și de claritate în mesajele pe care le primim. Când comunicarea este deficitară, apar confuzia, neîncrederea și alegerile făcute pe bază de impuls, fără o înțelegere profundă a implicațiilor.

Accesul la informație corectă – O decizie bună depinde de calitatea surselor utilizate. Într-o societate în care știrile false și dezinformarea sunt omniprezente, capacitatea de a distinge între informația reală și cea distorsionată este crucială. Fie că vorbim despre alegeri personale, profesionale sau politice, este esențial să avem discuții deschise, fără prejudecăți. Un mediu în care opiniile sunt ascultate și argumentele sunt puse în balanță permite luarea unor decizii mai echilibrate. În perioade critice, cum sunt alegerile politice, lipsa comunicării între cetățeni poate duce la decizii bazate pe frică, manipulare sau dez-

informare. Dezbaterile publice, schimbul de idei și accesul la platforme de dialog contribuie la alegeri conștiente și bine fundamentate.

Deciziile nu sunt doar alegeri individuale; ele creează conexiuni și influențează comunitatea. O alegere bine gândită, luată pe baza unei comunicări eficiente, aduce stabilitate și evoluție. Fiecare hotărâre luată în sfera personală, socială sau politică are consecințe. De aceea, este esențial să analizăm situația și să ne asumăm rezultatele. O societate în care cetățenii iau decizii informate este una mai solidă și mai capabilă să evolueze.

Alegerea unei cariere, a unei investiții sau a unui drum în viață depinde de modul în care filtrăm informațiile și ne raportăm la contextul în care trăim. O comunicare bună ne ajută să identificăm oportunitățile reale și să evităm capcanele deciziilor luate în grabă.

O decizie înțeleaptă nu privește doar prezentul, ci și efectele asupra viitorului. Fie că vorbim despre educație, finanțe, relații sau implicare civică, gândirea pe termen lung face diferența între alegerile reușite și cele regretabile.

Cum putem îmbunătăți procesul decizional prin comunicare? Evitarea prejudecăților și promovarea conversațiilor bazate pe respect și argumente. Alegerea unor canale de comunicare verificate pentru a lua decizii bazate pe fapte reale. Exersarea reflecției înainte de a acționa – Timpul de analiză și evaluare este esențial pentru orice hotărâre importantă. Interacțiunea cu oameni din medii diverse oferă perspective noi și poate preveni decizii impulsive.

Comunicarea și deciziile sunt interconectate—un dialog clar și informat duce la alegeri mai bune, iar alegerile corecte construiesc o societate mai echilibrată. Fie că este vorba despre viața personală sau despre deciziile colective care modelează lumea, puterea de a alege cu înțelepciune este esențială.

01/05/2025

Puiu RĂDUCAN

CÂRTIȚA DURERII

Pe bulevardul tăcerii carnavalului cu ușile închise, trecea Durerea cu sânii cei mari în mâini. În caleașca cu umbra-nvolburată trasă de trei armăsari cu căpice cap-sate pe bot, Durerea servește ceai de urzică-nsprâncenată.

Tot la botul capului servește o bere rusească și amantul ei, Junghiul.

De când lumea și pariul, alături de Junghi, Durerea există și se-nfiripă angelic și algebric, chiar catastrofic, în haitele de oameni. De multă vreme dihonია asta nu m-a ocolit și, alături de enigmaticul ei (și al nostru) Junghi, mi-a bătut în poarta sufletului.

Mi-am luat inima-n palme și am ieșit să văd care-i problema secolului, a mileniilor.

America, țara „păcii”, a sângelui, a morții, durerii și lacrimilor amare, a atacat Iranul, cum pe multe țări a atacat după tradiția-i arhicunoscută.

„Normal” că pentru „pace” a atacat Iranul și tot pentru „pace” omoară oameni.

Seamănă americanii ăștia durere cu junghiuri în dorința păcii în neștire și așa se face că în câteva sute de ani, de la Declarația de Independență, n-a avut decât vreo 20 fără războaie.

Durerile se plimbă-n voie pe bulevardele sufletelor și America apelează la moarte, la sânge, la lacrimi.

Din beznă cârtița durerii se gudură pe ea când curge sânge.

Ce oameni!...

Ce copii!...

Ce mame!...

Război să fie!

Moarte să fie ca să se poată cinsti cum se cuvine durerea.

Omenirea se-ndreaptă voios spre durerea dispariției. Cum va fi durerea fără omenire?

28022026-B. Olănești

MARTIE-N PALTON

Gerul iernii mai bojbâcăie-n crengile oaselor. Primăvara tot încearcă... încearcă... încearcă, dar din încercat... nu se fac copii.

Fiecare cu a lui, numai eu cu a mea ne șoptește discret un martie întârziat cu mărtisorul în piept însă.

Rău nu vreau, bine nu pot acum, ne mai spune firava primăvară ascunsă sub velința iernii ce nu se duce.

De ce este martie așa de nehotărât?

Ne spune cu vocea-n frig:

-lată-mă, am sosit!

-Și de ce ai, măi, Martie, paltonul pe tine?

De ce n-ai venit și tu cu verdeață, cu căldură ca-n alte dăți?

Deșii miei, ieții, te susțin, pe noi nu ne convingi.

Ne zbatem prin greșeli, erori, uneori orori pe care pământul nu ni le poate acoperi, așa că, lasă-ți mantaua de haină grea și treci la mânecă scurtă!

Privește zambilele, ghioceii, cocorăii, tămâioarele că acuș vin berzele, măi, Martie friguros!

02032026-Ocna Șugatag

TRECUTUL PREZENT

Sunt trecut. Un trecut fără viitor, un trecut cu orizontul șchiop. M-am datat trecerii frunzei ce cade. Am fost un risipitor, dar m-am învățat minte. Acum nici nu mai am ce să risipesc. Nici ani nu mai am de risipit.

Am băut vin din castronul îngerilor. Și ce dacă-mi spune hâda bătrânețe?

Eram și jupânul fluturilor, acum, râd de mine, dar cine nu râde?

Se spune că de omul bătrân să râzi cât poți, vei ajunge ca el. Să nu râzi de omul bolnav și de mort.

Frumusețea și fiica ei iubită, iubirea sunt în trecere ca mireasa la divorț.

Visul, prietenul meu, îmi spune că pot sta liniștit în genunchi, la fel ca iarna ce nu mai pleacă.

Nici eu nu vreau să plec.

02032026-Ocna Șugatag

FLOAREA MEA

Floarea mea cu nume de Rugăciune începe să-și închidă petalele. Vine seara ei, vine târziul ei.

Hrănită cu durere, singurătate și bici și-a așezat pe pistil o rană. Asta-i trebuia florii mele, răni, parcă n-ar fi de-ajuns ale mele.

Înconjurată de-un voal de suferință, acum se piaptănă spre apus. Tot acolo-și face crucea răstignirii.

Și totuși, de ce crucile râd?

Pe-un mormânt fudul, o cruce beată-ntr-un picior râdea de-i curgeau lacrimile la picioarele mortului vesel.

Am văzut multe flori cu răni în petale. Și ce dacă am și eu răni?!

Floarea mea cu răni deocheate, rugăciunea uitată-n pagina Evangheliei mi se-așează-n piept și cântă.

Să nu fie ultimul, căci de restul voi mai face rost!

02032026-O. Șugatag.

STRADA FUMURIE

Pe strada fumurie unde îngerii nu se dau jos din copaci de frica gușterilor în greva setei, vântul plângerii umblă cu mâinile la spate.

Crucile-ntr-un picior râd când morții le gâdilă-n călcâiele asfaltate.

Și morții, în dorul celor de-afară, pun de-o grevă. La rugămințile celor vii refuză să iasă la suprafața știrbă.

Să-i învii și nu vor.

Cine s-ar duce de la bine la rău?

Cine-ar părăsi locul cu multă verdeață unde nu este supărare, nici suspin, pentru o agitație cumplită înmuiată-n ură și dezastru?!

Poate noi, dar noi n-am murit încă!

Pe strada fumurie un pui de vânt, la fel de fumuriu, plânge cu mărtisoru-n mână.

O primăvară, la fel de nehotărâtă-l mângâie pe creștet; -Mâncă-l mama!

02032026-Ocna Șugatag

CIMITIRUL VESEL

Da, am revăzut azi Cimitirul vesel.

Ce chestie, domnule!

Cimitir vesel!

Să-nsemne asta că începând cu morții, toate rudele lor s-au bucurat când omul a pierit?

Sub imensa pălărie a cerului, în curtea marii și tăcutei biserici stau nemișcate cruci împopoțonate cu fel de fel de „râsul lumii”, cruci care respiră din greu trecutul.

Strămoșii înlemniți de lipsa îngenuncherilor și de râsul oamenilor, râd și ei pe-nfundate.

Pe fiecare cruce (granița dintre lumi) sunt scrise „grămezi” de bazaconii.

Ce-o zice moartea?

Oare moartea râde și ea?

În Cimitirul vesel, veselie este la casa ei.

03032026-Ocna Șugatag

DĂ-MI, MAMĂ, UN TELEFON MĂCAR!...

De nu vrei să vii, dă-mi, mamă, un telefon măcar! Nu, nu suntem nebuni!

Nu suntem normali, mamă!

Și ce dacă ne dușmănim?

Este treaba noastră!

Ei, ce zice Dumnezeu!

Nu prea mai suntem cu El, mamă, suntem cu democrația. Suntem în aceeași cetate, mamă, adevărat, mult mai săracă.

Săracă cu duhul chiar.

Și ce dacă ne-alegem călăii!

Sunt ai noștri și așa ne place cum ne bat!...

Urcăm drumuri, crucea ne apasă, dar suntem democrați, mamă, asta este cel mai important.

Ne distrugem singuri și suntem mândrii, mamă, că n-o fac alții.

Și ce dacă drumul pe care mergem este o rană vie? Moartea și negoțul merg ținându-se de mână, mamă.

Astea-s vremurile noi.

Moarte și negoț suntem. Ne vând ai noștri pe nimic, mamă și tare bucuroși mai suntem!

Sunt ai noștri.

Ce ne-am face fără ei?

Cum?...

Nu-mi mai scrii nimic?...

Nu mai sunt fiul tău?...

04032026-Ocna Șugatag

FEMEIA

De când lumea și pariul zugrăvim din litere și cuvinte femeia.

Și ce dacă a trecut Ziua Femeii!

Ziua Femeii trebuie să rămână oricând.

Din litere și cuvinte am construit-o, am ornat-o cu flori, cu multe flori.

Cu toate florile.

Și la dans am invitat-o.

Și, Doamne, ce se mai învărtea sala cu noi!

Și... ce vis frumos!

În subconștientul conștient viața mă poartă pe valuri albastre la-nceput de primăvară.

Frumoasă ești femeie; mamă, soție, soră, bunică și orice-ai mai fii!

În veci să rămâi laudată și mândră!

09032026-B. Olănești

PAPA AGAPET AL II-LEA ȘI CARTOGRAFIA MEDIEVALĂ A DACIEI... (Urmare din pag.4)

Papa confirma o înțelegere de graniță între Harald Blâtand, regele Daniei, Norvegiei și sudului Suediei cu regele Edmund Eriksson, regele Suediei superioare cu capitala la Uppsala. La semnarea actului pentru stabilirea graniței din partea "Daciei" a participat co-regele Sveinot.

Menționez că această bulă papală a lui Agapet al II-lea, care menționa Dacia Nordului, nu a venit pe o "terra deserta" documentar, ci în urma cărții "Getica" a lui Iordanes și, mai ales, în urma hărților medievale care aminteau de o Sciție/Geție în părțile nordice ale lumii cunoscute de atunci. Mă refer la prima hartă universală a intelectualului și teologului creștin Orosius, care este o anexă la „Historiarum Adversum Paganos Libri VII” („Șapte cărți de Istorie împotriva păgânilor”), pe care a scris-o ca răspuns la credința că declinul Imperiului Roman a fost rezultatul adoptării creștinismului. În hartă este menționată țara Dardania și țara Dacia și Goția, în Carpați și înspre nordul Europei. Surprinde momentul istoric al difuziei etnice în imaginarul colectiv post-roman? Posibil. În sec. VII apare „Harta Anonimă

de la Ravenna”, în care se amintește de Dardania și Sarmația în preajma Germaniei, ia în secolul X apare în preajma regelui Alfred cel Mare în Anglia celebra hartă anglo-saxonă, în care dacii și geții sunt înscrisi lângă slavi și în preajma peninsulei Iutlanda. Bula lui Agapet al II-lea a confirmat instituțional o existență documentară în evul mediu timpurii a existenței geto-dacilor și Daciei Nordului, precum și a Daciei originare care încă exista în imaginarul și mentalul colectiv. În anul 1537, în plină epocă a marilor descoperiri geografice, apare harta Carta Marina unde Danemarca era menționată cu denumirea „Dania”, toponim provenit de la Dunăre. Groenlanda exista înscrisă pe hartă. Scandia nu mai era „insula”, ci s-a aflat prin noile călătorii că este o peninsulă. Recuperarea istoriografică a Daciei Nordului prin susținerea teoriei difuziei etnice geto-gotice este o ipoteză tot mai credibilă pentru istoricii de azi. Să fi fost fugarul păgân – ce credea în zeul Baldur (zeul Luminii) – Eric cel Roșu un "geto-got" care a descoperit Groenlanda și America de Nord?

2026 - ANUL CONSTANTIN BRÂNCUȘI

Motto: „Să crezi ca un zeu, să poruncești ca un rege și să muncești ca un rob” (Constantin Brâncuși)

Gheorghe PANTELIMON

2026 este un an excepțional pentru cultura și sportul din România. Acesta a fost declarat Anul Cultural România-Italia, Anul Constantin Brâncuși și Anul Nadia Comăneci. Ne amintim cu satisfacție că pe 27 noiembrie 2015 a fost promulgată Legea nr. 305, sau „Legea Brâncuși”, conform căreia, 19 februarie, data nașterii celui mai mare sculptor modern al lumii a fost declarată „Ziua Brâncuși” – sărbătoare națională.

Pe 19 februarie a.c. s-au împlinit 150 de ani de la nașterea sa, iar 2026 a fost instituit oficial „Anul Constantin Brâncuși”, printr-o lege promulgată de Președintele României, Nicușor Dan, pe 24 iulie 2025. Inițiatorii acestui document normativ au subliniat că proclamarea Anului Brâncuși reprezintă „un act de omagiere a unei personalități emblematice a culturii românești și universale”. Comemorarea unuia dintre cei mai apreciați artiști ai secolului al XX-lea și a celui mai valoros sculptor român crește în importanță în condițiile în care în 2024, Ansamblul Monumental „Calea Eroilor” de la Târgu Jiu a fost înscris în Patrimoniul Universal UNESCO. Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române a explicat semnificația creștină a acestei opere de artă în volumul său „Brâncuși. Sculptor creștin ortodox”.

Despre viața și opera artistului universal Constantin Brâncuși s-au scris numeroase lucrări valoroase care aparțin unor specialiști de marcă din București, Târgu Jiu și din alte orașe ale țării, printre care îi amintim pe Doina Lemny, Petre Pandrea („Brâncuși. Amintiri și exegeze”), Ion Mocioi ș.a.

Printre brâncușologii vâlceni se află scriitorii Constantin Zărnescu, Mihai Sporiș, Petre Cichirdan, artist plastic, regretatul profesor Ștefan Stăiculescu ș.a. Opinii și informații prețioase despre personalitatea autentică a lui Brâncuși – sculptorul sufletului românesc, cioplitorul în duh, au fost publicate, cu deosebire, în luna februarie 2026, în ziarul „adevăru” și în revista de cultură, identitate și atitudine „Certitudinea”, dar și în publicațiile „Cultura Vâlceană” și „Forum Vâlcean”. Considerăm că o prezentare rezumativă a unor date din biografia impresionantă a celebrului artist român, în acest an jubiliar, este oportună.

Născut pe 19 februarie 1876 în satul Hobița, comuna Peștișani, județul Gorj, Constantin Brâncuși este considerat unul dintre cei mai mari sculptori ai secolului al XX-lea, un pionier al sculpturii moderne de cel mai pur realism, geniul care a dăltuit arta modernă. A realizat lucrări de mare valoare artistică, în bronz, marmură și în lemn. Fiu de țărani săraci a avut o copilărie marcată de lipsuri și greutate. Când avea nouă ani, Costache – cum era alintat și cei șapte frați ai săi au rămas orfani, după decesul tatălui Radu Brâncuși.

A învățat să sculpteze în lemn diferite obiecte de artă populară, specifice comunităților rurale, stilul acestor ornamente influențându-i ulterior numeroase lucrări, dar s-a implicat și în proiecte de sculptură elaborate. Lipsa banilor l-a determinat să se angajeze ca boiangiu în Târgu Jiu, apoi a lucrat la Slatina și de acolo a ajuns la Craiova, la un restaurant, unde a muncit doi ani.

În 1894 a început să urmeze studiile la Școala de Arte și Meserii din Craiova, unde talentul său a fost remarcat.

A absolvit cei cinci ani în doar patru. În 1896 a plecat pe Dunăre, cu vaporul, la Viena, unde a lucrat într-un atelier care producea mobilier din abanos. În orașul compozitorului și dirijorului Johann Strauss a vizitat muzeul de artă antică și de mineralogie, unde a aflat ce este arta cu adevărat. Fiindcă dorea cu ardoare să ajungă sculptor, în anul 1898 a fost admis la Școala de Arte Frumoase din București, unde a avut profesori de mare valoare. A absolvit-o în anul 1902.

A fost atras de faima lui Auguste Rodin (1840-1917), sculptor francez, figură proeminentă a sculpturii secolului al XIX-lea, considerat de unii critici cel mai mare portretist din istoria culturii.

Fără bani în buzunar, Brâncuși a plecat la Paris. A parcurs drumul pe jos, prin Bavaria, Elveția, Alsacia, ajungând la Paris sărac și bolnav, după o călătorie istovitoare.

În prima jumătate a secolului al XX-lea, capitala Franței era locul de întâlnire al artiștilor moderniști, printre care Picasso, Modigliani, Brâncuși. Aici a fost prieten cu Henri Matisse, considerat uneori cel mai important pictor al secolului al XX-lea, Erik Satie, compozitor francez, Apollinaire Guillaume, poet francez. În 1905 a susținut examenul de admitere la Ecole des Beaux Arts (Școala de Arte Frumoase) din metropola de pe Sena și a intrat la clasa lui Antonin Mercié, un sculptor academicist care se inspira în lucrările sale din sculptura florentină renascentistă.

Talentul tânărului artist român a început să fie cunoscut și apreciat în lumea academică. Chiar Rodin, cel mai titrat artist al vremii a rămas impresionat, dar Brâncuși nu a dorit să fie ucenicul acestuia, fiind convins că „la umbra marilor copaci nu crește nimic”.

În 1906 a avut prima expoziție în „Orașul Luminilor”, în salonul sponsorizat de stat, apoi la Salon d’Automne. Primele sale lucrări au fost inspirate din opera lui Rodin.

A participat la expoziția anuală „Tinerimea artistică” din București, dedicată tinerelor talente. Prietenul Amedeo Modigliani, pictor și sculptor italian care în 1906 s-a stabilit la Paris, l-a îndrumat pe Brâncuși spre o stilizare excesivă.

În 1907 a părăsit Școala de Arte Frumoase din Paris, a plecat din mediul academic și a început să creeze zborul, nu pășări, cum mărturisea la bătrânețe. În 1908 a executat prima lucrare originală „Sărutul”, iar după anul 1910 a creat mai multe lucrări de mare valoare: „Muza adormită”, „Măiastra”, „Pasăre în văzduh”, „Începutul lumii” ș.a. Și-a menținut concepția că nu are vocație de familist, însă în viața sa au existat mai multe femei frumoase care l-au inspirat să creeze opere nemuritoare: „Domnișoara Pogany”, „Eilen Lane”, „Prințesa X”, „Negresa blondă”, „Miracle”, „Muza adormită”.

Opera artistului român a început să fie admirată tot mai mult de public. A continuat să expună la Salon des Independants din Paris, a participat la Armory Show – Expoziția Internațională de Artă Modernă din New York, Chicago și Boston, cu cinci lucrări între care se afla și celebra „Domnișoara Pogany”. În anul 1918 a sculptat în lemn prima versiune a Coloanei Infinitului (sau fără sfârșit), care a

fost inspirată de stâlpii caselor țărănești din România.

În 1924 s-a reîntors pentru prima dată în România. În 1926 a fost în SUA unde a expus la Galeria Brummer din New York, iar în 1933 a participat din nou la această expoziție. În 1934, lucrările sale au fost prezente la Chicago, în expoziția „Pictura și sculptura secolului XX”.

În 1937 a revenit în România, iar în 1938 au fost inaugurate, la Târgu Jiu, trei lucrări monumentale; este vorba despre versiuni noi, în oțel, la Coloana Infinitului, Poarta Sărutului și Masa Tăcerii. În anul 1939, ilustrul artist a făcut ultima călătorie în SUA pentru a participa la expoziția „Arta în timpul nostru”, organizată de Muzeul de Artă Modernă din New York.

În anul 1943 a realizat ultima sa lucrare importantă „Țestoasa zburătoare”.

Numeroasele expoziții la care a participat în SUA și în Europa i-au asigurat strălucirea. Cea mai mare a fost la Muzeul Solomon R. Guggenheim din New York, care este un exemplu clasic de arhitectură organică.

Constantin Brâncuși a trăit la Paris, în fascinanta capitală a artelor, 55 de ani din care 41 în atelierul său. La 13 iunie 1952 a obținut cetățenie franceză. A oferit prin testament Muzeului Național de Artă Modernă din Paris peste 80 de sculpturi și a formulat condiția ca atelierul său să fie transformat în muzeu și restaurat în starea sa inițială. Atelierul se află în Centrul Pompidou din Paris.

Brâncuși a creat lucrări fundamentale, fiind apreciat ca cel mai mare sculptor al epocii moderne. Opera sa a însemnat încununarea mondială a artei românești. Pe bună dreptate este considerat cea mai prestigioasă personalitate din sculptura românească și un novator al sculpturii moderne universale; în istoria artei a rămas oficial

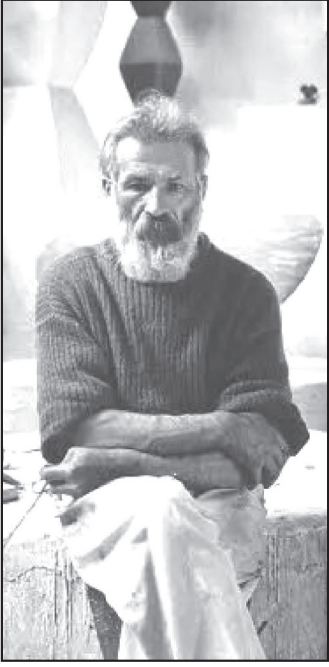
drept părintele sculpturii moderne.

A fost un om al epocii sale, un artist complet, un geniu, unul dintre cei mai importanți artiști români. Nu a creat lucrări abstracte, ci de cel mai pur realism, care oferă bucurie curată. Deși au trecut 120 de ani de când a participat prima dată la o expoziție, opera sa este fermecătoare și astăzi.

Titanul din Hobița a trecut la în veșnicie pe 16 martie 1957, la Paris, la vârsta de 81 de ani și își doarme somnul de veci în Cimitirul Montparnasse. Ca o recunoștință postumă a fost ales membru al Academiei Române.

Brâncuși ne-a lăsat cel mai de preț dar: Infinitul. De asemenea trebuie apreciat în mod deosebit că în port și în stilul de viață a păstrat până la moarte simplitatea originilor sale. Declarația sa este elocventă: „N-am pierdut legătura și nu mi-am scos rădăcinile pentru a umbla năuc pe glob. M-am salvat ca om”.

În semn de profundă prețuire, încă de la înființare, din anul 2007, Asociația Seniorilor din Educație, Știință și Cultură Vâlcea a organizat diverse activități omagiale dedicate ilustrului artist Constantin Brâncuși, un simbol care a dus numele României pe culmile afirmării și recunoașterii internaționale.

PAULIAN BUICESCU

LA „MEDALIONUL” OMULUI
POLIVALENT-CULTURAL,
SIMION-PETRE CICHIRDAN

În ‘951, în 21-n Făurar,
În Râmnicul de la Vâlcea, venea în lume, Cichirdan!
Ca liceean avut-a darul, de-a avea sete de carte
Care nu s-a stins deloc, nici când ieși din Facultate!

Ca Inginer TCM-ist, a proiectat și programat
Peste 100 de invenții, pentru țară-a brevetat!
Este Sculptor (și-n metal!), dar mai ales de caractere;
Prin eforturi (chiar nocturne!), ce nu se vor efemere!

Adus-ați Cibernetica-n sculptură, dar și în fotografie
Cercetarea în profan, dar și-n Sacru-n Biblie!

Sfinților din Închisori, făcu la Ocne-un Monument
Să lase urmașilor noștri: Istorii c-un amendament!
Ca Poet și Ziarist și Prozator consacrat,
De UZPR și LSR, recunoscut și premiat!

Când în Râmnic se produce, un concert-select, de gală,
Ca meloman, dar și Critic, dă „Cronica Muzicală”!
A fondat multe Reviste, de interes Național,
Și unele c-un circuit, expres internațional!

„Cultura...” și „Povestea vorbeii”; „Ars Mundi” pentru Diaspora,
„Cenaclul Artelor” și „Seniorii”, „Forumul”...e mare „hora”!
Ziariști și Scriitori, unii veniți din depărtări
Au sosit astăzi la Râmnic, la don’ Petrică, cu urări!

Cu ele, Diplome și Cupe, să fie în MEDALION:
PETRE-SIMION CICHIRDAN, e pentru noi un MARE om!
Să n-o uităm pe soața Tina, urmașii: Simona, Bogdan
Care-l ajută și-l inspiră! Și dau TRUSTUL CICHIRDAN!

Să vă dea DOMNUL Sănătate! Și ani, peste Centenar!
Și să fiți pe baricade, „Generale” CICHIRDAN!
Iar peste drum-ca la Români-cu un vin de Drăgășani,
Vă vom toasta: succese multe și-o mare lipsă de...dușmani!

Ca să nu ziceți că Buiceștii vă toastează doar vocal,
V-am adus șampania s-o sorbim dintr-un pocal!

CU STIMĂ ȘI RESPECT DESPRE MAESTRUL SIMION-PETRE CICHIRDAN

Moto: „Starea poetică se preumblă în transfigurările îngerului înlăcrimat de metaforă...” (Leon DURĂ)

Mircea VASII

Am avut onoarea să-l cunosc pe maestrul Petre Cichirdan cu mulți ani în urmă, prin mentorul meu poetul Felix Sima, de la început lăsându-mi o impresie deosebită asupra calităților și harurilor sale.

Născut la data de 21.02.1951 în Rm. Vâlcea, 1956-1958 preșcolar la Grădinița nr. 2, educatoare doamna Caracaș, care-i remarcă talentul la construcțiile din cuburi. 1958-1962: elev la Școala nr. 2 Cetățuie, unde excelează la săritura în înălțime copii. Dirijează imnul R.P.R. la clasă, joacă în piese de teatru, inclusiv la Palatul Culturii („În împărăția semnelor de punctuație”).

1961 - studiul violoncelului, la Școala de Muzică, cu profesorul Leca Morariu, apoi cu Theodor Geantă.

1962-1963- la Casa Pionierului cercurile de Aeromodele și Teatru.

1963-1970- elev la Liceul „Vasile Roaită” secția sportivă Atletism, în particular studiind desenul cu profesor Emil Ștefănescu și culoarea cu Asvadurova și Tatiana Brilianova.

1965-1971 - desenează și scrie poezii în revistele manuscris realizate de Constantin Poenaru (Poe), care-i este coleg de școală și prieten.

1965-1970- vara lucrează ca și cioplitor de marmură în atelierul de monumente funerare al lui Olteanu din oraș.

1968 - membru fondator al Cenaclului Liceului „Vasile Roaită”, apoi fondator și președinte al Societății literar-artistice al elevilor din județul Vâlcea.

1969 - recită poezie proprie la Palatul Culturii, publicând volumul „Transfigurări” la Ed. „Sus Arta”, poezie suprealistă. Din 1969 se pregătește cu sculptorul Victor Gaga din Timișoara pentru admitere la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”

1970 - Bacalaureatul la Liceul Vasile Roaită

1970- 1971- ucenic în atelierul din Pangrati al sculptorului Constantin Lucaci, unde ia contact cu

lumea literară a Bucureștiului, acesta fiind frecventat de Nichita Stănescu, Constantin Chiriță, Romul Munteanu, Sanda și Romulus Balaban. Publică în continuare poezie în revista „Balenele”, a lui C. Poenaru, de data aceasta în București, alături de Felix Sima, George Achim și C. Poenaru.

1971- examen de admitere la Facultatea de Construcții Timișoara, luând proba scrisă, dar nu se mai prezintă la oral.

1972-1977- urmează cursurile de ingineri ale Facultății de Tehnologie Construcțiilor de Mașini în cadrul Institutului Politehnic București (anul I și II la I. P. Timișoara), unde își pregătește licența în Grupa de Programare Asistată de calculator condusă de inginerul Tiu Dumitru, care-i devine al treilea model creativ, după Modest Cichirdan și Constantin Lucaci. A luat Diploma de Stat cu media 10.

1977-1980-inginer tehnolog-proiectant la Întreprinderea de Avioane Craiova, unde are multe inovații pentru îmbunătățirea procesului tehnologic în domeniul Comenzilor Numerice. În 1978 face a doua specializare: Coordonatori Programe Mașini Unelte cu Comandă Numerică la IMUA București. Îi apar primele lucrări de sculptură cibernetică.

1979 - Profesor de Tehnologie la Școala de Maiștri, Electroputere Craiova.

1980-1981- inginer proiectant la CCSITMFS București, filiala Vâlcea.

1981-1991 - Șef Grupă programatori Comandă Numerică, șef de protocol, Șef OFICIU DE Calcul, șef Atelier

Proiectare Asistată, servicii înființate prin propriul efort, Tehnolog Șef și apoi Inginer-Șef-Pregătirea Fabricației, director interimar (1991).

1982- Debutează la Sesiunile Naționale de Comunicări Științifice, dedicându-se activității de inventică.

1983-1984 - Profesor cu ora la Școala nr. 4 din Rm. Vâlcea.

1986- Două premii naționale la Cluj-Napoca și București pentru lucrările „Sculptura cibernetică” și „Metode de proiectare asistată și prelucrare pe mașini cu comandă numerică”

1989- schimbă destinația sumei de 2 000 000 lei, primă, donând-o Revoluției Române.

1990- Membru fondator al Societății Inventatorilor din România, debutând și ca publicist la zierele „7 Zile”, „Experiment”, „Alternativa”.

-Expoziție de sculptură la vila de protocol din Bujoreni. 1992-Director tehnic la „S.C. Filmar” Rm.Vâlcea.

-Devine expert tehnic judiciar în Tehnologia Construcțiilor de Mașini.

-Membru al Societății Ziariștilor, Asociației Ziariștilor și al International Organization of Journalists.

-Deține mai multe licențe proprii în semaforizarea mobilă.

1998 - Expoziție personală de eculptură la Muzeul Județean Vâlcea.

1999 - Câștigă concursul inițiat în vederea conceperii și executării monumentului închinat „Foștilor Deținuți Politici”, care este dezvelit în 2009 la Ocnița.

2003 - Publicist la cotidianul „Info Plus”, și „Publicitatea 1” Rm. Vâlcea.

2005 - Publică la Editura „Almarom” cartea de artă - album „Zorlescu”, în colaborare cu Mihai Sporiș.

2006 - Redactor-șef la revista de cultură „Povestea Vorbei”, la care, începând din 2007 am avut onoarea să colaborez și subsemnatul. Înființează Asociația Culturală a Oamenilor de Știință și Artă „Ecostar 21”.

2008 - Director - fondator la publicația lunară „Cultura Vâlceană”.

Scoate de sub tipar volumele de poezie „Transfigurări”, „Caietul Gri”, „Carmine”. Este membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, cu statul internațional.

A mai publicat: „Oglinda”- roman open, „Secolul XXI. Un cetățean între milenii”, „Poezia, stare de veghe” și volumele „Interferența Artelor Critice. Artă Plastică”, „Interferența Artelor. Critice. Literatură”, „Interferența Artelor. Critice. Muzică”

2012- creează revista on line „Cultura Ars Mundi” continuând Global Art Fusion - Interferența Artelor 21, publică on line romanele „Napoleon Bonaparte” și „Apocalipsa secolului XXI” și în același an și la tipar.

-Conduce Cenaclul „Interferența Artelor 21” al Liceului „Constantin Brâncoveanu” din Horezu

-21 noiembrie primește trofeul „Omul anului 2017” la Cernăuți.

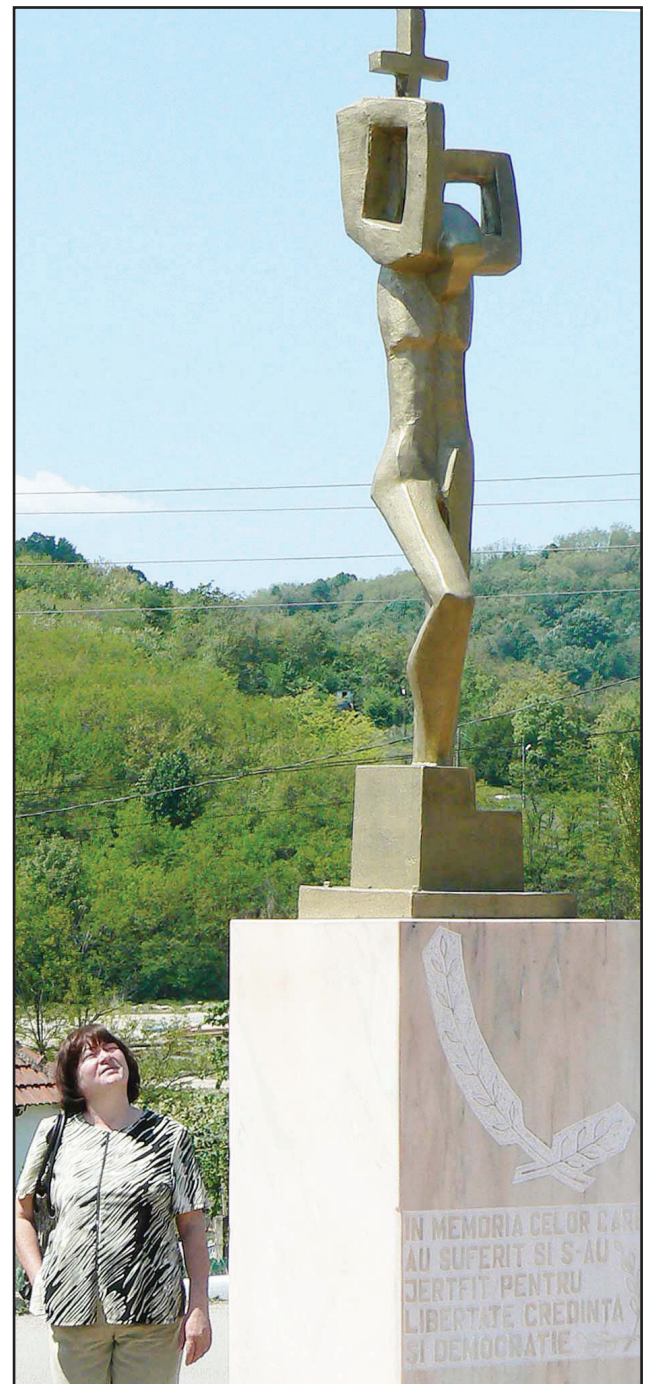
-2018- câștigă Trofeul „Lira Litoralului”, la secția grafică, la fel și în 2019 și 2021.

-2020- câștigă Trofeul „Brâncoveniana” pentru poezie, Potlogi, Dâmbovița.

Îi mai apar romanele: „Orașul de carton (2020), „Raiul este aici pe pământ” (2021-2022), apoi teatru: „Raiul după Cain-one man show” (2024), „Raiul după

S-P Cich- Vulturul de la Pietrari - zamac, 2004

S-P Cich- Monum. AFDPR Valcea, 2009

Christos” (2024); după ce tipărește „Interviul Anului. Arhim. Veniamin Micle la 75 de ani” și „Istoria Tiparului” (ultimul în colaborare cu Veniamin Micle).

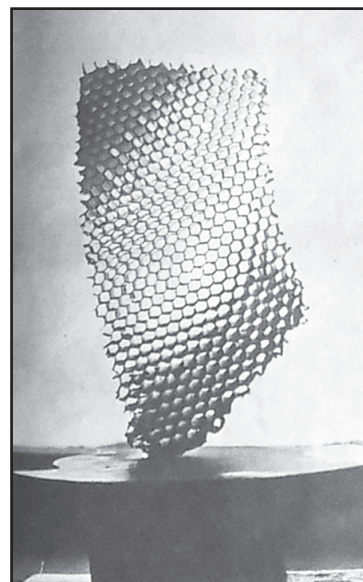
Este autorul a peste o sută invenții, inovații și produse noi-unice. Are zece lucrări brevetate cu titlu de invenție, multe lucrări înregistrate și publicate la O.S.I.M., Certificate de inovații, lucrări tehnologice realizate cu titlu de „Unicat”, lucrări publice cu titlu de autor.

Are multe Note critice-referințe și Aprecieri de la mulți oameni de știință și cultură din județ, din țară și de peste hotare și recomandări de la personalități de marcă din literatura română pentru a fi primit în Uniunea Scriitorilor din România.

Maestrul Simion-Petre Cichirdan se situează pe poziția unei personalități polivalente, având succese remarcabile în multe domenii de activitate: tehnică, literatură, sculptură (mai ales sculptură cibernetică, unde a excelat), lăsând o amprentă dăinuitoare pentru viitor.

Un sincer și călduros „La mulți ani”, (mai ales că în această lună, februarie împlinește o frumoasă vârstă), sănătate deplină, succes pe mai departe, bucurii nenumărate și cât mai multe împliniri.

Amin!

S-P Cich, Cum vă place, structură fagure, 1979

CRISTIAN BRĂNESCU - O DORINȚĂ CONTINUĂ, O SETE DE EXPLORARE, DE EXPRIMARE

Liliana POPA

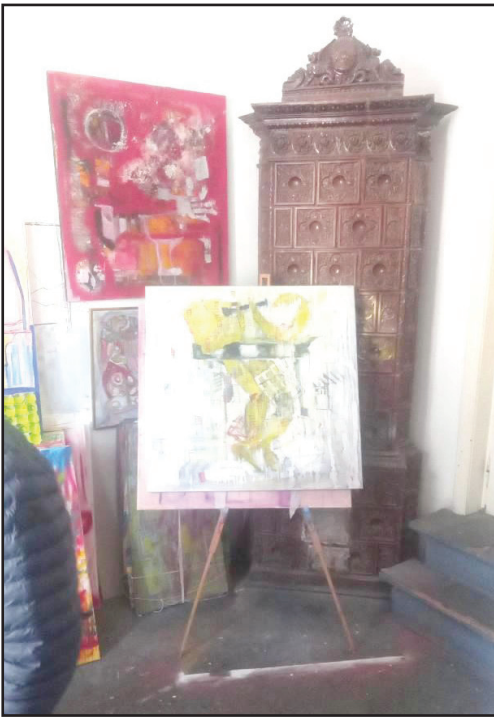
În atelierul lui Cristian Brănescu veți găsi un univers pictural riguros observat și construit al unui artist ce se avîntă cu luciditate matematică prin repetitivitatea liniilor și cu bucuria trăirilor fiecărei zile, clipe, fără prejudecăți stilistice.

Cristian Brănescu este absolvent al Universității Naționale de Arte București, cu studii de licență și master în pictură. Pregătirea sa artistică include pictura, sculptura, instalațiile și fotografia.

„Memoria sinaptică” ce îl însoțește și pe care el însuși o declară parteneră în discursul său artistic, este cea care domină dar de fapt este o acceptare a realității căci retina artistului mege doar pînă unde artistul vrea. Pictorul are vocația exprimării spontane, o mărturisire, o exprimare ce presupune un îndelung și asimilat exercițiu. Lucrările sale au o perspectivă funambulescă asupra realității. Fiecare lucrare un mister configurîndu-i viața printr-o exercitare a sensibilității și datorită temperamentului, reușind să transforme lumea, clădiri, personaje clasice sau reale, investi-gându-le cu ochi critic.

Este o pornire, căreia nu-i lipsește dorința continuă a jocului, un joc al liniilor suprapuse peste peisaje, portrete, peste compoziții. Portrete geometrizate sau create din ovoide interpretate, realizate într-o manieră liberă creează o impresie metafizică asupra stării nedisimulate a lumii. Universul despre care vorbea are o peisagistică variată ale unui loc sau timp afectiv, ce

captează pentru că e imprevizibil. Pare un cal troian în propria Troie. Pare că vrea să se împace cu sine, cu societatea distopică în care trăim, cu toți oamenii și cu Dumnezeu.

depărtează și apropie personaje cu sau fără vîrstă.

Cristian Brănescu are o sete de viață, de reflexe și volume tranșante încît pornind de la o seismogramă redă datorită ideilor nu o înregistrare a vitezei unei seismice sau reprezentarea grafică a inimii ci o expresie plastică focalizată, un exercițiu de observație.

Cristian Brănescu are o efervescență interioară puternică, compozițiile sale devenind interpretări cu simplificări surrealiste în care expresia modernismului e și îndrăzneala expresivității sale.

Cristian Brănescu povestește plastic, evocă amintiri, personaje, atitudini devenind repere interpretative, replici ale limbajului plastic. Puterea sa creativă incită privitorul, ideile percută conștiința spectatorului privitor. Jocul său creativ se înscrie într-un demers de cunoaștere, de recunoaștere a lumii, dă impresia că se joacă dar e un joc conceptual și de aceea

17 martie 2026

ALB-ASTRUL ANITEI BELOIU

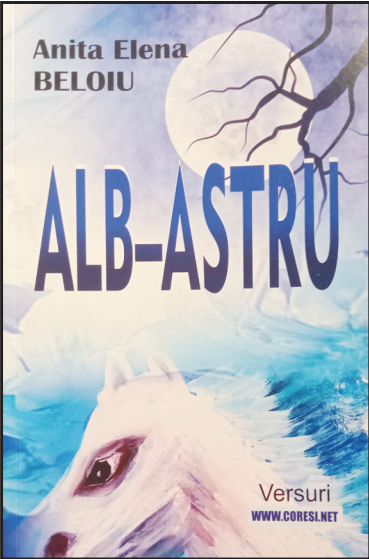
Mihai MUSTĂȚEA

Anita Beloiu debutează editorial în anul 2020 cu „Alb” editura Coresi urmat de volumul „Alb-Astru” (2023) la aceeași editură prezentate la târgurile Bookfest și Gaudeamus din București. Poezia Anitei Beloiu se remarcă de la debut printr-o sinceritate neprotejată. De atunci ea rămas mereu pe granița dintre literatură și alte manifestări artistice. Își ilustrează cărțile cu picturi originale, gravură, fotografie dar și rutina prozaică a îndeletnicirii pentru existență, fidelă aceleiași nevoi de a înțelege lumea și fragilitățile dintre semeni. Aceste cărți nu ne fac să uităm alte preocupări ale autoarei: participă la crosul Coziei și alte probe pe care nu le câștigă dar le ajunge la potou. Se cațără pe dealurile Jiblei pentru a-și vizita cabana și a o hrăni pe Braica, o cățea cu multe povești vânătoarești, explorând ținuturi exotice și pitorești.

Poezia este drept expresie a sentimentului primordial al lumii. Herodot spune că Homer și Hesiod le-au dăruit grecilor zei. Heidegger spunea și el: ‘poezia ne naște zei iar filozofia se pune apoi pe lucru explicându-i’. Limbajul poetic are o relație aparte, una cu totul particulară cu adevărul. Avem în față al doilea volum, cu un titlu derutant și echivoc “Alb Astru”. Ce să credem?

Primul volum “Alb” este într-o constelație sau acesta prin anularea cratimei alb și astru devin albastru? Și retoric vorbind, unde este adevărul? În versurile volumului în poezia de notatie, în care cromatica specială și în plan simbolic, bine structurat face din cartea Anitei Beloiu o apariție editorială insolită. Albastrul e culoarea dominantă a spațiului liric; e albastrul cel de toate zilele, iar norii de unde se uită zeii sunt de hartie albastră; Albastrul, se știe, e culoarea simbolică a infinitului cerului, a mării, a perfecțiunii, absolutului, lumii spirituale, idealului a pășării fericirii și a florii visurilor lui Eminescu. În pofida faptului că albastrul este frecvent întâlnit în veșmintele Maicii Domnului, în folclorul nostru aproape că lipsește culoarea albastră la români, scrie Adrian Fochii în “Datini și eresuri populare” albastrul nu pare o culoare pură ci o nuanță

de alb, cum sugerează însăși etimologia sa. Pe vremuri Akexandru Andritoiu, publica un poem ale carui semnificatii gravitau în jurul albastrului: „Se face mai albastră și inima...”. Ca sa nu mai vorbim de Nichita Stănescu: „Frunza verde de albastru/ ma doare un cal mai astru...”. La cei doi poezi, albastrul nu este o prezenta gratuita.

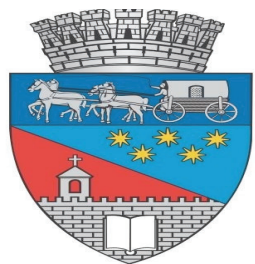
06 03 26 Călimănești, lansare carte ALB-ALBASTRU de Anita Elena Beloiu

Lirismul descriptiv transcrie o dramatica ravasire a destinului refuzand orice stridentă. Chiar în poemul ce deschide cartea albastrul e prezent: “două curcubeie au bătut la geam de o parte și de alta a răsăritului pământul parcă înturnat pe dos/așteptând să vină ultimul înger. Pendularea între alb și albastru este continuă: “cărțile sunt deschise și toate vorbele nespuse au fost așezate pe alb”.

Autoarea trăiește la poalele Coziei, într-o legătură strânsă cu soarele, munții și Oltul. Îi este familiară senzația aceea a zilelor de vară în creștere, lumina serii stăruind îndelung și lumina dimineții înviindu-se așa devreme. Vară aduce întotdeauna sentimentul că viața vestește ceva “Lucifer și Prometeu înlănțuiți sub umbra a doi nuci”. Un poem interesant dar nu ocolit de proximitate. Este o poezie îndrăzneț-interogativă, saturată cultural și expresivă. Aceste trăsături să vădesc în texte și se pot observa cu ușurință.

O altă calitate a poetei este originalitatea infuzată cu oarecare inocență și sfială în fața unor fenomene cu care s-a întâlnit prima oară. Poeta trece cu dezinvoltură de la astfel de sfinți și zei la lucrurile mici precum boabele galbene de porumb, mir și tămâie, prunele așezate la uscat. Se remarcă predilecția poetei pentru reverie și amintire, acestea în sine nu reprezintă o garanție a calității literare, decât dacă așa cum se întâmplă în cazul autoarei se acordă cu prospețimea sintaxei și grația formulărilor lirice.

Poezia, ne asigură astfel Anita Beloiu, este pretutindeni. Lucrurile lumii de la mic la mare o conțin. Aventura poetei este descoperirea ei “într-o gară fără stație și trenuri”.

RÂMNICU VÂLCEA

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI

Râmnicu Vâlcea, General Praporgescu 14, 240182, Jud. Vâlcea
tel: +40-250-731016 fax: +40-250-731843 primaria@primariavl.ro

www.primariavl.ro

CERTIFICARI MRC-OCS SR EN ISO 9001:2015 410/C SR EN ISO 14001:2015 223/M SR OHSAS 18001:2008 190/HS SR ISO/CEI 27001:2013 019/SI

ÎN OSTROVENI SE VA INSTIȚUI CEA MAI MARE PARCARE DE REȘEDINȚĂ DIN RÂMNIC

Primarul Mircea Gutău a dat curs solicitărilor asociațiilor de proprietari: în Ostroveni se va institui cea mai mare parcare de reședință din Râmnic

În urma întâlnirii pe care primarul Mircea Gutău a avut-o la jumătatea lunii trecute cu reprezentanții asociațiilor de proprietari din Ostroveni și ca răspuns la numeroasele solicitări făcute de participanți, în acest cartier se va institui regimul de parcare de reședință pe zona delimitată de strada Mihai Eminescu, bulevardul Tineretului, strada I.C. Brătianu și bulevardul Pandurilor. Beneficiarii celei mai mari parcări de reședință din oraș sunt locatarii a 25 de blocuri - A8/1, A8/2, C18, C19, C20, C21, C22, C23, C24, C25, C26, C27, C28, C29, C30, C31, C32, B12, B13, B14, B15, S1, S2, A9, A10 – care vor avea la dispoziție pentru parcare în baza ecusonului atât spațiile dintre aceste străzi, cât și locurile de parcare în „spic” de pe sensul dinspre est (dinspre blocuri) al bulevardului Pandurilor.

Locatarii din această zonă pot depune cereri pentru eliberarea ecusonului de parcare de reședință începând cu data de 16 martie la sediul administrației locale din strada General Magheru nr. 25. Dată fiind dimensiunea amplă a zonei vizate și numărul foarte mare al potențialilor beneficiari, pentru evitarea aglomerației se recomandă și utilizarea variantei on-line de solicitare a acestui ecuson, accesând pe site-ul Primăriei Municipiului Râmnicu Vâlcea (www.primariavl.ro) secțiunea „Servicii electronice” și apoi calea „Servicii electronice” – „Serviciul Autorizări Activități Comerciale, Evenimente Publice” – „Cerere atribuire ecuson de parcare rezidențială”, având posibilitatea de a afla ce documente sunt necesare fiecărui tip de ecuson de parcare și de a completa formularele aferente.

Termenul alocat pentru obținerea ecusanelor de către cei îndreptățiți este de o lună, respectiv până în 15 aprilie, după care în zonă vor fi făcute controale și vor fi aplicate amenzi pentru cei ce nu vor putea dovedi că au dreptul să utilizeze această parcare de reședință.

Termenul alocat pentru obținerea ecusanelor de către cei îndreptățiți este de o lună, respectiv până în 15 aprilie, după care în zonă vor fi făcute controale și vor fi aplicate amenzi pentru cei ce nu vor putea dovedi că au dreptul să utilizeze această parcare de reședință.

VIITORUL SĂLILOR DE JOCURI DE NOROC DIN RÂMNIC

Primăria Municipiului organizează luni, 23 martie, ora 17.00, la Cinematograful „Geo Saizescu”, o dezbatere publică privind viitorul sălilor de jocuri de noroc din Râmnic

Consecvență dorinței de implicare a cetățenilor în cele mai importante decizii pentru comunitatea locală, Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea organizează luni, 23 martie, de la ora 17.00, la Cinematograful „Geo Saizescu” din Ostroveni, o dezbatere publică având ca obiect reglementarea activității jocurilor de noroc. Sunt invitați să participe reprezentanți ai instituțiilor publice, organizații civice, operatori din domeniul jocurilor de noroc, specialiști din diverse domenii, precum și toți cetățenii interesați. Printre subiectele ce urmează a fi discutate se vor număra: • consecințele eliminării echipamentelor de tip slot-machine („păcănelele”) din incinta unor unități economice; • posibilitatea interzicerii funcționării sălilor de jocuri de noroc la parterul blocurilor de locuințe; • oportunitatea desfășurării unor astfel de activități preponderent în cadrul centrelor comerciale existente; • modalități de restricționare a publicității out-door pentru jocurile de noroc.

În urma dezbaterii publice, administrația locală urmează să întocmească și să supună spre aprobare un Regulament local privind autorizarea și funcționarea activității de jocuri de noroc în Municipiul Râmnicu Vâlcea.

BIROUL DE PRESĂ

„MEDALIONUL ANIVERSAR 75” LA BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ VÂLCEA

Ana VASILE

Vineri 20 februarie 2026, începând cu ora 11.00, oameni de cultură din mai multe județe, au venit la aniversarea a 75 de ani, a omului polivalent în cultura tehnică, laică și creștină, Simion Petre Cichirdan.

Inginer TCM, inventator, inovator, grafician, proiectant în cibernetică (industrială, artă fotografică și sculptură), informatică, inteligență artificială, pictor, sculptor, fotoreporter, jurnalist, poet, scriitor, editor, tipograf, patron-fondator al trustului de presă „Intol Press” din Rm.Vâlcea, animator cultural, critic literar și muzical.

Evenimentul a avut loc în Sala de Conferințe a Bibliotecii Județene Vâlcea Antim Ivireanul.

În prezidiu, în centru: Petre-Simion Cichirdan, încadrat de prof. Gh. Pante-limon (prezentator-moderator), prof. Gh. Dumitrașcu, conf.univ.dr. Ioan St. Lazăr, prof. dr. Gh.Deaconu, dr. ing. Mihai Sporiș și scriitorul Ovidiu Cristian Dinică.

După ce a vorbit fiecare din prezidiu, despre viața și operele sărbătoritului, au vorbit și din sală-invitați-următorii: prof.Nelu Barbu, bibliotecar Alina Necula, poeta Iulia Lixandru, președinte al Societății Culturale Anton Pann din Rm.Vâlcea, prof. Constanța Badea, scriitor Marius Mărcăneanu, prof.Mihai Mustăța. A încheiat colegul nostru, prof. tlg. Paulian Buicescu-Munteanu care a compus și dedicat colegului aniversat, un „Lauda-țio” versificat și binemeritat în aplauzele unei săli arhipline!

De la UZPR-Olt, au participat, pe lângă personajul principal aniversat S. P. Cichirdan, Maricela-Paraschiva Buicescu, Paulian Buicescu, Ion Nălbitoru, Cristina Nălbitoru, Violeta Scrociob, Constanța Badea, Daniela Ionescu și Ion Talpoș. S-au făcut schimburi de cărți și reviste, numere de telefoane, adrese de e-mail. A urmat o socializare cu cafea, sucuri, apă, prăjituri.

PETRE DINULICĂ

Suflet împăcat

Eu beau femei, șampanie din doage
Și când degust atâtea sărutări,
Vin anii ca-într-un templu să se roage,
Iertați să fie, cât au rămas uitări.

Când prin fereastră se strecoară luna,
Atâtea sete m-a aprins în gând
Și cum pășesc sfios întotdeauna,
Mă voi topi-n lumina ei visând.

Sărbătorind, ce dulce sărbătoare
Să lași și umbra liberă prin vânt,
Nu va spori nimic din îndurare
Și nu-s cuvinte pentru cel înfrânt.

Și rătăcind pe marginea-întrebării,
Învinuit de toate, devorat,
Deschid doar poarta și-n liniștea serii,
E doar lumina, sufletu-împăcat!

„SCRISUL MĂ SALVEAZĂ DIN CONTEMPLAREA SINGURĂȚĂȚII!”

Interviu cu Dumitru Buțoi, președintele Filialei UZPR „Mihai Eminescu” Timiș

Ana-Maria LAZĂR

A venit primăvara, cu mult soare, lumină și căldură și ce poate fi mai reconfortant pentru a te deconecta de la stresul cotidian, decât o plimbare de seară pe aleile din cartier. Într-o astfel de împrejurare l-am întâlnit pe domnul Dumitru Buțoi, președintele Filialei UZPR „Mihai Eminescu” Timiș, oarecum abătut de gânduri.

Bună seara, ce mai faceți, domnule Buțoi? Știu că ați trecut printr-un moment greu din viață, pierderea soției pe care am avut prilejul să o cunosc la diverse activități cultural-jurnalistice.

Da, așa este, am petrecut o lună de neliniște sufletească și vă mulțumesc dumneavoastră și tuturor celor ce au fost alături de mine și mi-au transmis mesaje de încurajare în aceste momente dificile, dar încet, încet, încerc să mă obișnuiesc, iar ieșirea în natură și scrisul mă salvează din prea îndelungata contemplare a singurătății. Viața este doar o clipă din veșnicia eternității, mergem înainte cu credința că Dumnezeu, are grijă de fiecare dintre noi și, mai devreme ori mai târziu, pe fiecare ne cheamă la el.

Vă înțeleg starea de spirit și doar dacă aveți disponibilitatea necesară mai continuăm acest dialog.

Dimpotrivă, dialogul este chiar binevenit și accept provocarea dumneavoastră cu mare plăcere.

Sunteți președinte-coordonator al Filialei UZPR „Mihai Eminescu” Timiș din 15 ianuarie 2024, iată, ați pornit în al treilea an de activitate. Sunteți mulțumit de modul în care membrii filialei se implică în derularea proiectelor pe care le-ați inițiat ori a altor evenimente propuse?

Pot spune că, în condițiile în care nu avem un sediu în care să ne desfășurăm activitatea cât de cât organizat, sunt mulțumit, pentru că suntem în majoritate jurnaliști activi, am înțeles care este menirea noastră în acest context social-economic-politic și am găsit înțelegere la Consiliul Județean Timiș, unde organizăm o serie de evenimente cu ecou național, care se bucură de o audiență considerabilă. Desigur că întotdeauna este loc și de mai bine, sper ca toți colegii de breaslă să conștientizeze faptul că trebuie să se implice și mai mult în viața filialei, pentru că sunt și câțiva care dovedesc pasivitate și nu este o atitudine corectă specifică jurnalistului, sper să fiu înțeles, toate au o limită.

Ce evenimente a organizat Filiala „Mihai Eminescu” în acest an, 2026, și care este perspectiva viitoare?

Ca de obicei, în fiecare an, la 17 ianuarie am sărbătorit „Ziua Națională a Culturii” sub semnul geniului eminescian, cu un Maraton Cultural-Jurnalistic, de poezie și cântec, la Sala Revoluției a C.J. Timiș.

În data de 28 februarie, am participat ca invitat, împreună cu o delegație de șase jurnaliști: Ioan I. Ionescu, Grigore Măine, Gheorghe Lungu, Mirela Cocheci, Horia Țăru, Ștefan Tat, la o lansare de carte bilingvă, limba romani-română, editura David Press Print 2026, a colaboratorului nostru statornic Ioan Mirescu, cu un titlu inedit „DEULA TU SAN BARO HAI CIACIO- DOAMNE TU EȘTI MARE ȘI ADEVĂRAT”, materializată printr-un material „Iubire și credință” postat pe site-ul UZPR.

În data de 20 martie a.c., la Casa de Cultură „Traian Grozăvescu” din Lugoj vom organiza un Simpozion „Întâlnire cu veșnicia satului și poezia” - In memoriam Dumitru Toma, 1973-2026, fost membru UZPR, redactor la „Redeșteptarea” din Lugoj. Prin acest eveniment comemorativ, cu sprijinul colegilor din Lugoj, dorim să ducem mai departe o frumoasă tradiție, aceea de a mediatiza prin mass media viața la țară, așa cum cu acribie a făcut-o colegul nostru Dumitru

Toma. El a coordonat apariția mai multor foi rurale din zonele adiacente municipiului Lugoj. Cu acest prilej vom institui și un premiu, pe care îl vom decerna anual jurnalistului care va dovedi preocupare pentru promovarea realităților satului bănățean în toate ipostazele sale. De asemenea, voi continua luna viitoare acordarea premiilor participanților la Concursul Internațional Cultural-Jurnalistic „Eminescu, un vis în așteptare” ediția 2025, sub egida UZPR, organizat de Asociația Cultural Umanitară „Luceafărul de Vest” Timișoara, într-un turneu prin zona de sud, respectiv București, Cenaclurile Literar ing, Amurg sentimental - Ploiești, Timp și comunicare, Atitudini vechi și noi, și asociația ASCIOR Buzău, care îmi asigură, ca de obicei, spațiu și timp pentru premiere. Le mulțumesc pentru sprijin.

Ce alte proiecte mai aveți în agenda filialei?

Ne străduim ca în scurt timp să putem înființa un site al filialei, pentru a aduce la cititori cât mai repede informația din toate domeniile de activitate ale vieții. Presa print este prea scumpă pentru noi și impactul cu tot ceea ce se întâmplă în realitate este întârziat și uneori chiar expirat ca mediatizare și importanță.

Anultrecuitățeditatrecărti, „Nichitașiingerulderouă” editura UZPR, „Eminescu, un vis în așteptare” editura Waldpress Timișoara și „Licențiat în iubire”, editura UZPR. Ce surprize ne mai pregătiți pentru acest an?

Așa este, trei cărți reprezentative pasiunii mele pentru Eminescu, Nichita și ființa iubită, soția Lidia Buțoi, plecată recent dintre noi, despre care au scris colegii mei de breaslă și alți iubitori de cultura română și condiția umană, cărora le transmit că sentimentele de prețuire sunt reciproce. În curând voi trimite la tipar ediția adăugită a volumului „Licențiat în iubire”, dedicat celei ce a fost 45 de ani mireasa vieții mele. La sfârșitul lunii aprilie -mai, posibil participarea Filialei „Mihai Eminescu” la o întâlnire cultural-jurnalistică, timp de 2-3 zile la Uricani, județul Hunedoara, la care vor participa poeți, scriitori, jurnaliști din județele limitrofe. Organizator este Grupul de publicații „Cărașul” Oravița, director Ionel Bota. Dacă vom fi invitați vom onora acest eveniment.

Se apropie Festivalul de poezie „Lucian Blaga”...

Pentru luna mai cu prilejul, Festivalului de poezie „Lucian Blaga” - Laudă semințelor, celor de față și-n veci tuturor”, de la Sebeș, județul Alba, în calitate de deținător al Marelui Premiu pentru poezie, ediția 2020, voi prezenta lucrarea ine-dită „Sfânta treime - Mihai Eminescu, Lucian Blaga și Nichita Stănescu”, poeți dragi sufletului meu, pe care se sprijină orizontul nostru spiritual, cultural, național românesc.

După cum văd eu, cu toate încercările vieții și cele 75 de toamne, ați rămas același optimist, nu ați obosit?

Nu, încă mai pot da unora de gândit privind disponibilitatea mea de a crea, de a mișca lumea în sens frumos, desigur. Scrisul mă salvează din contemplarea singurătății. Eu am luptat toată viață, am fost călit de mic să lupt și sărăcia în care am fost născut și crescut a fost o virtute pentru mine. Mă consider un om împlinit, care a dăruit mai mult decât i s-a dăruit și, împreună cu cei dragi, încerc să-mi duc cu demnitate crucea unui destin fascinant în durere și măreție.

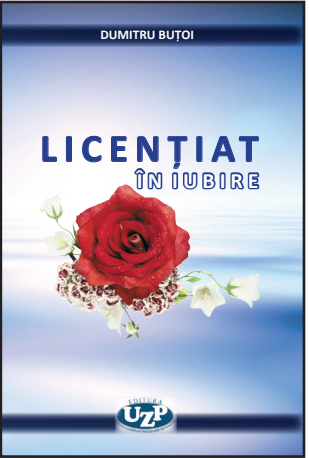
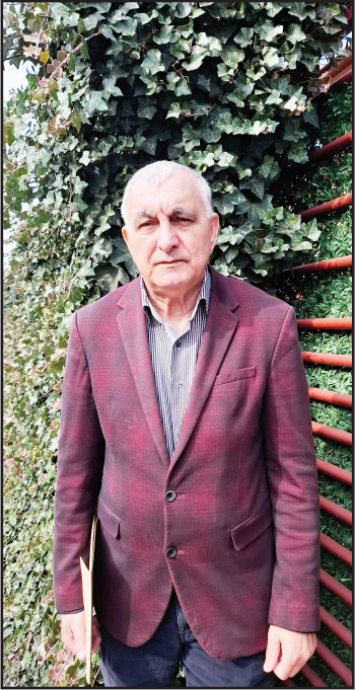
Vă temeți de moarte?

Nu, doamnă Ana-Maria, am întâlnit-o de multe ori, i-am și scris câteva poeme de dragoste, sunt conștient că „Nimeni nu este veșnic pe acest pământ/Dumnezeu ne cheamă la El pe fiecare/ De-a pururea să facem legământ/ Cu îngerii de rouă ce înfloresc pe zare”!

Vă mulțumesc, domnule Buțoi și vă doresc ca Bunul Dumnezeu să vă dea luciditatea și puterea de a trece cu bine peste toate aceste momente!

Și eu vă mulțumesc pentru acest dialog!

Foto: Silviu LAZĂR

EDIFICII CULTURAL - ISTORICE ROMÂNEȘTI PALATUL ADMINISTRATIV BACĂU

Emil MANZUR

Palatul Administrativ Bacău construit între anii 1886-1890 în urma unui concurs de proiecte câștigat de arhitectul Paul Petricu, a constituit un punct de reper pentru evenimentele istorice locale și naționale: din fața clădirii au plecat trupele române din Bacău, care au luptat în cele două războaie mondiale; celebrul haiduc Gheorghe Coroi a fost adus legat la mâini și picioare, escortat de jandarmi în timpul revoluției din 1898-1899. De la balconul clădirii s-au ținut discursuri în fața populației

orașului adunată în piața din fața clădirii, proiectată într-un stil eclectic cu influențe arhitecturale neoclasiche și baroce.

Palatul Administrativ are o fațadă impunătoare, în care se îmbină masivitatea cu eleganța, realizată din ferestre alungite și decorațiuni bogate. După finalizarea lucrărilor, la parter a funcționat Tribunalul, Curtea cu jurați, Poșta, Telegraful și casieria generală a județului. În aripa stângă a clădirii se află intrarea separată pentru Prefect și scara de onoare care ducea la etaj, unde erau amenajate un salon și două camere destinate regelui Carol I al României. Centrul și aripa dreaptă a clădirii era destinată Consiliului Județean și prefecturii. De-a lungul timpului Palatul Administrativ a

găzduit diverse instituții locale precum Tribunalul baroul avocaților corpul portăriilor avocatura statului sfatul Popular Regional Bacău, Organizația Județeană a PCR etc. Azi, clădirea găzduiește sediul Consiliului Județean Bacău și Prefectura județului.

SCULPTURA ARTISTULUI ROMÂN CONSTANTIN BRÂNCUȘI AR FI ESTIMATĂ LA UN PREȚ RECORD DE 100 DE MILIOANE DE DOLARI DE CĂTRE CHRISTIE'S NEW YORK

Articol de radu.dumitrescu • 19h

Osculptură a legendarului artist român Constantin Brâncuși, „Danaida”, are un preț de vânzare record estimat la 100 de milioane de dolari la o licitație organizată în mai de Christie's New York, potrivit artnet.com.

Sculptura, un cap de bronz din 1913 cu patină maro și foiță de aur, provine din colecția fostului magnat media Samuel Irving Newhouse, care a achiziționat-o pentru 18,2 milioane de dolari de la Christie's în 2002, un record pentru sculptor la acea vreme.

Christie's a vândut cele mai scumpe șapte lucrări ale sculptorului modernist român, cea mai valoroasă fiind „La jeune fille sophistiquée” (Portretul lui Nancy Cunard), care s-a vândut cu 71,2 milioane de dolari în 2018.

Alături de sculptura lui Brâncuși, sesiunea de vânzări include, se pare, între 35 și 40 de lucrări din aceeași colecție, cum ar fi picturi de Jackson Pollock, Pablo Picasso și Jasper

Johns, potrivit dealerilor. În total, casa a evaluat operele de artă la 450 de milioane de dolari.

De la moartea lui Newhouse în 2017, la vârsta de 89 de ani, moștenitorii săi au vândut opere de artă atât în mod privat, cât și la licitații, cu ajutorul lui Tobias Meyer, un fost licitator vedetă de la Sotheby's, care a fost consultantul de artă al colecționarului. La scurt timp după moartea miliardarului, managerul de fonduri speculative Ken Griffin i-a cumpărat tabloul „Shot Orange Marilyn” (1964) pentru aproximativ 200 de milioane de dolari.

Până în prezent, Christie's a vândut opere de artă ale lui Newhouse în valoare de peste 400 de milioane de dolari. Cel mai scump lot, „Rabbit” (1986) de Jeff Koons, a fost vândut cu 91 de milioane de dolari în 2019, cel mai mare preț plătit la o licitație pentru un artist în viață. Cel mai recent grup de 16 lucrări a totalizat 178 de milioane de dolari în 2023.

radu@romania-insider.com

LIGA SCRITORILOR ROMÂNI, FILIALA „GIB MIHĂESCU” VÂLCEA, LA ZĂTRENI

(Urmare din pag. 5)

În final a avut loc un simpozion în sala de ședințe. Domnul primar Constantin Lițoiu a făcut o prezentare generală a localității și a istoriei sale, amintind printre altele că în Zătreni a existat o bancă și o judecătorie dar și Prima școală de meserii, rurală, din județ. Tot aici a fost o renumită fabrică de teracotă din care sunt construite o parte din sobele de la Castelul Peleş.

Ion Nălbitoru a prezentat antologia „Zătreni, file de legendă”, vol 6, de care s-a ocupat personal în ultimii șase ani, cu sprijinul și finanțarea consiliului local. A vorbit despre premiera antologiei din anii trecuți în Japonia și de către Liga Scriitorilor Români, despre cum a reușit să aducă, înainte de pandemie, TVR 1 la această expoziție, despre colaborarea și sprijinul reciproc cu edilul localității Zătreni.

Domnul Marian Bărbășcu și-a exprimat sentimentele pentru aceste realizări și stima pentru domnul Constantin Lițoiu că este printre puținii primari care sprijină actul cultural pentru păstrarea identității românești prin obiceiuri, tradiții, etnografie și folclor. Au mai ținut alocuțiuni și recitări de poezie din creațiile proprii: prof. Ilie Bucă, prof. Valerica Predescu, Magdalena Neagoe, Dan Mitrache, Floarea Nițescu, prof. Bucur Cruceru, ing. Petre Nicolae și alții.

Domnul Marin Mitroiescu, fiu al satului, ne-a încântat cu câteva melodii la drâmbă și ocarină, iar „John, băiatul de la țară” a interpretat câteva melodii folk creând o atmosferă deosebită.

La acest eveniment au participat alături de edilul localității, Constantin Lițoiu, peste 30 de persoane, oameni de cultură: Ion Talpoș (Tălmăciu/Sibiu), ing. Mircea Vasii (Căli-

mănești), din Drăgășani: Marian Bărbășcu, prof. Ilie Bucă, prof. Valerica Predescu, Magdalena Neagoe, Floarea Nițescu, din Bălcești Dan Mitrache și Victor Păun, de la Grădiște Ilie Fârtat, de la Tetoiu ing. Petre Nicolae, de la Craiova inspector școlar Nicoleta Lițoiu, Cristina și Ion Nălbitoru din Brezoi, prof. Bucur Cruceru din Zătreni, viceprimarul Cornel Lăban și alte oficialități ale primăriei, dar și de la Consiliul Județean și Prefectură.

În final ne-am deplasat pe stadion unde am urmărit spectacolul oferit pe scenă de „Ziua Comunei Zătreni”!

La despărțire, cu îmbrățișări și călduroase strângeri de mână, președintele LSR Vâlcea, cel al Asociației Rusidava Culturală și edilul localității au căzut de acord ca într-un viitor apropiat să organizeze o șezătoare în incinta Centrului Cultural Zătreni!

Constantin Zărnescu este autorul acestei propuneri de monument în Râmnicu Vâlcea.

„Noi trebuie să vorbim întotdeauna despre cele două trăsături fundamentale ale românilor din acest spațiu: latinitatea și statalitatea! păstrarea statului!” (Răzvan Theodore, Cultura vâlceană nr 143, pag. 6, „MIRCEA CEL BĂTRÂN-600 DE ANI DE LA MUTAREA ÎN ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU, 1418-2018”)

Lupoaica Capitolină amplasată în intersecția de la fostul pod al lui Hozoc. Compoziție foto P. Cichirdan

APEL ARGEȘENI! VÂLCENI! SIBIENI!

AVEM TREI OBIECTIVE COMUNE ÎN ACEST PREZENT
PRIN CARE PUTEM TRANSFORMA VALEA OLTULUI ÎN RAI PE PĂMÂNT:

- CALE FERTATĂ DUBLĂ, ELECTRIFICATĂ, MARFĂ ȘI CĂLĂTORI, ÎNTRE: PITEȘTI- CURTEA DE ARGEȘ-RM. VÂLCEA-SIBIU
- RÂMNICU VÂLCEA-PUNCT NODAL DE MARFĂ PE CALEA FERATĂ
- SĂ FACEM AUTOSTRADĂ SPRE SIBIU ȘI PITEȘTI CU RAMIFICAȚII LA CĂLIMĂNEȘTI, OLĂNEȘTI, GOVORA, OCNELE MARI
- DN 7-CALE REGALĂ ÎNTRE EUROPA DE EST ȘI EUROPA CENTRALĂ ȘI DE VEST
- DECOLMATAREA SAU REAMENAJAREA LACURILOR DE PE OLT

NOTĂ: Întreaga responsabilitate a conținutului articolelor revine autorilor.
Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului.
Revista apare sub incidența Legii 186/2003.

Tipărit la Prodcom Tg. Jiu și PDF în
http://www.culturaarmundi.ro,
22 martie 2026

REVISTĂ DE CULTURĂ TRIMESTRIALĂ

produsă de

Asociația ECOSTAR 21, Editura INTOL - PRESS, și
SC TINCONT SRL

Editor șef: Petre CICHIRDAN
Consilier editorial: Constantin POENARU (1951-2017)
Director: Mircea VASII
Redactor șef: Bogdan CICHIRDAN
Director marketing: Ligia NICOLESCU
Secretar de redacție: Felix SIMA
Tehnoredactare: Ana-Maria LAZĂR
Colaborator, corector: Tina CICHIRDAN
Seniori editori: Veniamin MICLE (1939-2025)
Constantin ZĂRNEȘCU
Mihai SPORIȘ
Ionuț ȚENE

Publiciști (inclusiv autori foto):

Gheorghe STANCIU-OPĂTEȘTI
Simona Maria KIS
Tanța TĂNĂȘESCU
Gheorghe PANTELIMON
Ana-Maria LAZĂR
Paulian BUICESCU
Emil MANZUR
Vasian MIRCESCU
Gheorghe SPORIȘ
Ana VASILE
Silviu LAZĂR

Redacția: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3
Tel./Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824
E-mail: cichirdan@yahoo.com

Website: www.cichirdan.ro; www.culturaarmundi.ro

ISSN: 2285 - 6919 ISSN-L: 2285 - 6919

Preț: 3 lei